

Strasbourg, 4 decembrie 2018

CEPEJ(2018)15

**Comisia Europeană pentru Eficiența Justiției
(CEPEJ)**

**GHID PRIVIND COMUNICAREA CU MASS MEDIA ȘI CU PUBLICUL PENTRU INSTANȚELE
JUDECĂTOREȘTI ȘI AUTORITĂȚILE DE URMĂRIRE PENALĂ**

Adoptat în cadrul celei de-a 31-a reuniuni plenare a CEPEJ

Strasbourg, 3 și 4 decembrie 2018

Această traducere a fost realizată ca parte a unui proiect cofinanțat de Uniunea Europeană și Consiliul European. Punctele de vedere exprimate în prezentul document nu pot fi considerate în niciun fel ca reflectând opinia oficială a oricăreia dintre părți.

Translation co-funded
by the European Union

Cuprins

1. INTRODUCERE

1.1. Beneficiarii și obiectivele prezentului ghid

1.2. Vizibilitatea justiției

1.3. O lume a comunicării

1.4. Transparentă

1.5. Strategia de comunicare

2. SCOPUL COMUNICĂRII JUDICIARE

3. CINE EMITE COMUNICĂRILE?

3.1. Introducere

3.2. Asociații ale judecătorilor și / sau ale procurorilor

3.3. Organismele responsabile pentru administrarea la nivel global a sistemului de justiție

3.4. Instanțe judecătorești / procurori

3.5. Judecători și procurori

3.6. Purtători de cuvânt

3.8. Libertatea de exprimare a judecătorilor și procurorilor

4. MIJLOACE DE COMUNICARE

4.1. Introducere

4.2. Comunicatul de presă

4.3. Conferința de presă

4.4. Interviu

4.5. Răspunsuri în scris la întrebări adresate în scris

4.6. Site-ul web

4.7. Platformele de comunicare socială

4.8. Conferințe și dezbateri

4.9. Mesaje filmate

4.9. Calitatea și cantitatea informațiilor comunicate

4.10. Acreditări

5. INFORMAȚII PRIVIND ACTIVITATEA JUDICIARĂ GENERALĂ

5.1. Introducere

5.2. Instrumente

6. COMUNICAREA CAZURILOR SPECIFICE

6.1. Introducere

6.2. Instanțe

6.3. Serviciul public de urmărire penală / altă autoritate de urmărire penală

[6.4. Mass media](#)

[7. COMUNICARE ÎN SITUAȚII DE CRIZĂ](#)

[8. ȘI APOI ?](#)

[9. SUMAR, CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI](#)

[Vizibilitate, transparență și strategie](#)

[Scopul comunicării judiciare](#)

[Cine emite comunicările?](#)

[Mijloace de comunicare](#)

[Comunicări cu privire la procedurile în curs](#)

[Comunicare în situații de criză](#)

[Și apoi ?](#)

Elaborat de Grupul de lucru CEPEJ pentru calitatea justiției (CEPEJ-GT-QUAL) pe baza contribuției din partea Dlui Pierre Cornu, expert științific (Elveția)

1. INTRODUCERE

1.1. Beneficiarii și obiectivele prezentului ghid

1. Prezentul ghid este destinat utilizării de către instanțe și autorități de urmărire penală (procurori și, unde este cazul, judecători de instrucție).
2. Obiectivul acestuia este de a le acorda sprijin în gestionarea comunicării cu publicul și cu mass media, în special în privința activității generale a instituțiilor judiciare, a întrebărilor cu privire la activitățile instituției, a reclamațiilor specifice și a situațiilor de urgență.
3. Astfel acesta vizează comunicarea externă, și nu comunicarea din cadrul sistemului judiciar.
4. În ceea ce privește comunicarea din partea autorităților judiciare, poate fi făcută referire la următoarele documente:
 - Avizul nr. 7 (2005) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind "Justiția și societatea", adoptată de către CCJE în cadrul celei de-a șasea reuniuni (Strasbourg, 23-25 noiembrie 2005) (citată: Avizul nr. 7 a CCJE).
 - Avizul nr. 8 (2013) al Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni privind relațiile dintre procurori și mass media, adoptată de către CCJE în cadrul celei de-a opta reuniune plenară (Erevan, 8-9 octombrie 2013) (citată: Avizul nr. 8 al CCPE).

1.2. Vizibilitatea justiției

5. Dintre cele trei puteri - executivă, legislativă și judiciară – puterea judiciară este cea mai puțin vizibilă pentru cetățeni, în special deoarece aceasta intervine cel mai puțin în dezbaterile publice.
6. Această caracteristică poate fi explicată în mare parte prin faptul că membrii celorlalte două puteri trebuie să justifice în permanență electoratului acțiunile, viziunile și programele lor. Partidele politice au înțeles întotdeauna că pentru a ajunge la electoratul lor, ele trebuie să implementeze strategii de comunicare prin toate mijloacele disponibile. Din acest punct de vedere, comunicarea reprezintă ADN-ul liderilor politici care doresc să dedice timp și efort în acest scop. În mod normal, instituțiile judiciare nu se supun aceluiași limitări deoarece „clienții” acestora nu au pot posibilitatea de a alege între utilizarea și ne-utilizarea serviciilor lor. În general magistrații nu pot fi realeși, și astfel sunt mai puțin interesați de ideea de a se identifica cu publicul sau de a informa publicul cu privire la activitatea lor. În plus, magistrații se supun în general obligației de secret profesional cu privire la dosarele pe care le instrumentează și, în orice caz, ei consideră în mod general corect că trebuie să manifeste discreție în relațiile cu mass media.
7. În consecință, justiția poate fi necunoscută și neînțeleasă de publicul larg, de politicieni și mass media, fie din punct de vedere al funcționării generale a instituțiilor judiciare, al instrumentării cazurilor sau din punct de vedere al limitelor impuse de lege asupra pronunțării hotărârilor. Pentru mulți oameni, funcționarea sistemului de justiție reprezintă o necunoscută; în plus, utilizarea în instanță a unui limbaj greu de înțeles nu este de ajutor. Cu toate acestea, în anumite țări europene, publicul tinde să aibă o părere pozitivă despre instituțiile judiciare și să aibă o mai mare încredere în acestea decât în politicieni sau jurnaliști. CCJE, în Avizul nr. 7, capitolul 8, a reținut că: „Instanțele reprezintă, și sunt astfel acceptate de către publicul larg, forumul adecvat pentru stabilirea drepturilor și obligațiilor juridice și pentru soluționarea litigiilor referitoare la acestea; publicul larg respectă și are încredere în capacitatea instanțelor de a îndeplini această funcție. Cu toate acestea, înțelegerea rolului pe care îl are sistemul judiciar în democrații – în special, înțelegerea faptului că datoria judecătorului este de a aplica legea într-o manieră echitabilă și imparțială, fără a ține cont de posibilele presiuni sociale sau politice – diferă în mod considerabil în diferite țări și medii socio-economice din Europa. Nivelurile de încredere în activitățile instanțelor nu sunt, în consecință, uniforme.

1.3. O lume a comunicării

8. Noi trăim într-un univers al comunicării în care activitatea instituțiilor este supusă unei dezbateri publice permanente, și în care opiniile critice sunt exprimate cu mai puțină considerație și cu o mai mare grabă decât în trecut. Părțile procedurilor juridice și avocații lor, uneori și polițiștii sau alte persoane, nu ezită să comenteze public asupra cazurilor pe rol și a hotărârilor respective.
9. Din punct de vedere al imaginii, niciun lucru nu este considerat indiscutabil, iar justiția nu poate evita această tendință. Fiecare pretinsă eroare va primi probabil o atenție deosebită, cu eventuale consecințe dăunătoare pentru instituții și pentru persoanele care le reprezintă. Astfel, justiția nu va mai putea, ca în trecut, să se izoleze într-un turn de fildeș, să pronunțe hotărâri fără a ține cont de modul în care acestea vor fi percepute și înțelese, și să trateze cu superioritate și detașare neliniștile cetățenilor și ale mass mediei.

1.4. Transparență, în contextul respectării drepturilor fundamentale

10. În trecut, o atitudine defensivă față de mass media era considerată o bună metodă de înțelegere a comunicărilor.
11. Astăzi, judecătorii și procurorii trebuie să știe - și mulți dintre ei sunt conștienți de acest lucru - că nu pot evita interesul din ce în ce mai mare al mass mediei, și că instituțiile judiciare, *nolens volens*, trebuie să facă față provocărilor cu privire la comunicare.
12. Această tendință vizează, de asemenea, nevoia crescândă de transparență pentru toate activitățile autorităților statului. Transparența este esențială pentru funcționarea eficientă a sistemului de justiție, întrucât ea asigură pentru instanțele judecătorești și procurori încrederea și respectul publicului, și în același timp promovează o imagine pozitivă. Încrederea publicului în justiție depinde, de asemenea, de înțelegerea activității judiciare. Această înțelegere reprezintă, de asemenea, o condiție pentru accesul cetățenilor la justiție.
13. În cadrul Avizului nr. 8, CCPE a afirmat despre această cerință de transparență următoarele: „Transparența ca parte în desfășurarea activității procurorului reprezintă o componentă esențială a statului de drept și o garanție importantă a unui proces echitabil. Nu este suficient ca justiția să fie implementată, ci trebuie să se vadă că este implementată. Pentru ca acest lucru să fie posibil, mass media trebuie să poată oferi informații cu privire la procedurile judiciare, penale sau de altă natură” (alin. 30). „Aplicarea principiului transparenței pentru activitățile procurorilor reprezintă un mijloc de asigurare a încrederii publicului și a diseminării informațiilor cu privire la funcțiile și aptitudinile lor. Imaginea procuraturii generale are o contribuție semnificativă la încrederea publicului în funcționarea adecvată a justiției. Oferind mass mediei dreptul de acces la informațiile privind activitățile procurorilor contribuie, de asemenea, la consolidarea democrației și la dezvoltarea unei interacțiuni deschise cu publicul” (alin. 31).
14. Sistemul judiciar poate profita de premisa că „jurnaliștii sunt parteneri, nu inamici”, așa cum se menționează în conceptul de comunicare al Procuraturii Confederației Elvețiene. Jurnaliiștii au nevoie de informații de la instituții judiciare, iar acestea se pot folosi de relațiile cu jurnaliștii pentru a-și explica activitatea și pentru a-și consolida imaginea.
15. CCJE recunoaște că „rolul presei este esențial în transmiterea către public a informațiilor privind rolul și activitățile instanțelor” (Avizul CCJE nr. 7, alin. 9). Acesta reține, de asemenea, că „Profesioniștii din mass media sunt în totalitate liberi să decidă subiectele care trebuie aduse în atenția publicului și modul în care sunt tratate acestea. Nu trebuie să existe nicio încercare de a opri mass media de la evaluarea critică a organizării sau a funcționării sistemului justiției. Sistemul justiției trebuie să accepte rolul presei care, în calitate de observator extern, poate evidenția deficiențele și poate aduce o contribuție constructivă la îmbunătățirea metodelor instanțelor și a calității serviciilor pe care acestea le oferă utilizatorilor” (alin. 33).
16. Sistemul judiciar are adesea posibilitatea de a stabili cadrul și condițiile pentru ceste interacțiuni, un cadru în care toți cei implicați respectă confidențialitatea, în special în cazul procedurilor care nu sunt publice, și care permite răspunsuri la solicitările mass mediei atunci când acestea sunt legitime. În mod evident este necesar să se păstreze un echilibru între demnitatea instituțiilor judiciare și reprezentanții lor, ceea ce necesită o anumită discreție, pe de o parte, și pe de altă parte necesitatea comunicării prin mijloace adecvate și moderne.

1.5. Strategia de comunicare

17. Instituțiile judiciare nu își pot îmbunătăți ad-hoc comunicarea, indiferent de scopul acestora. Din contra, comunicarea trebuie să reprezinte o componentă a unei strategii generale, și trebuie să:

- informeze publicul nu doar cu privire la procedurile instrumentate, ci și la activitatea judiciară în integralitatea sa.
- la în calcul utilizarea tuturor mijloacelor disponibile de comunicare, inclusiv noile tehnologii și instrumentele aferente.
- definească publicul țintă pentru fiecare tip de comunicare (publicul larg, mass media specializată, judecătorii și procurorii, politicienii, avocații, studenții, părțile aflate în litigiu).
- identificarea situațiilor în care fiecare grup țintă trebuie să primească informații.
- definirea mesajului pe care autoritatea judiciară dorește să îl transmită.

2. SCOPUL COMUNICĂRII JUDICIARE

18. Cel mai vizibil aspect al comunicării judiciare include informațiile oferite publicului și mass mediei cu privire la activitățile efective ale sistemului judiciar în legătură cu cazuri specifice, ca de exemplu publicarea informațiilor cu privire la procedurile cu importanță specifică, care sunt administrate de autoritățile judiciare. Interesul publicului și al mass mediei pentru aceste proceduri poate fi declanșat de gravitatea evenimentelor (crime violente, fraudă de mare amploare etc.); popularitatea persoanelor implicate (averea unui artist renumit, proceduri penale împotriva autorităților publice etc.); principii aplicate situațiilor specifice (suicid asistat, moarte clinică, starea civilă a unei persoane transgen etc.); situații sezoniere (infrațiuni comise pe timpul verii în centrele de agrement de pe litoral etc.); și de alte situații specifice (în special fraude inteligente etc.). Relatarea în mass media a unui eveniment poate avea loc și la momente mai puțin așteptate, datorită faptului că un jurnalist a manifestat interes pentru cazul respectiv sau deoarece o persoană a distribuit o postare pe o rețea socială. În toate aceste situații, publicul așteaptă de la autorităților judiciare un raport care să conțină elementele necesare pentru înțelegerea problemei, și chiar o confirmare sau invalidare a informațiilor care sunt deja cunoscute public.
19. Pe lângă procedurile specifice, și într-o perspectivă mai largă, scopul comunicării judiciare poate fi acela al sprijinirii rolului justiției în cadrul societății, și de explicare a rolului și a funcției generale a instituțiilor judiciare. De mult prea multe ori puterea judiciară este privită ca fiind „minoră” sau mai puțin importantă comparativ cu alte puteri (în anumite țări, de exemplu, se vorbește despre „autoritatea judiciară” și nu despre „puterea judiciară”). Puterea executivă și puterea legislativă sunt cele care acaparează atenția mass mediei. Instituțiile judiciare trebuie să demonstreze că, în scopul unei funcționări eficiente a societății, puterile lor nu sunt mai puțin importante decât altele.
20. În același timp, comunicarea sistemului judiciar poate contribui la afirmarea independenței instituțiilor judiciare, în special atunci când acest aspect este pus sub semnul întrebării. Acest lucru poate avea loc atunci când politicienii își exprimă în mod deschis opinia privind procedurile aflate în desfășurare, când aceștia critică sentințele judecătorești sau când întreprind acțiuni pentru corectarea hotărârilor judecătorilor. Acest lucru poate avea, de asemenea, loc atunci când politicienii vizează măsuri care pot periclita independența justiției, de exemplu atunci când acestea afectează în mod negativ statutul judecătorilor sau când influențează dezvoltarea profesională a personalului judiciar. Astfel, comunicarea reprezintă un element de reafirmare a principiului separării puterilor și a implicațiilor sale efective.
21. De asemenea, prin intermediul unei comunicări cuprinzătoare, instanțele și procurorii pot promova respectul față de instituțiile judiciare și de reprezentării acestora. Sistemul de justiție își poate îndeplini rolul doar dacă sistemul de justiție în general și magistrații în particular se pot baza pe respectul acordat instituțiilor și personalului lor. În acest context, acțiunile sociale pot ajuta publicul să înțeleagă mai bine

complexitatea acțiunilor judiciare și angajamentul magistraților pentru îmbunătățirea calității actului de justiție.

22. De asemenea, un proces adecvat de comunicare contribuie la consolidarea – sau la restaurarea – încrederii cetățenilor în instituțiile judiciare, demonstrând faptul că instituțiile și personalul lor protejează interesul general și se asigură că hotărârile sunt luate în limitele legii și în termenele permise de resursele disponibile.
23. Într-un context adecvat, instituțiile judiciare își pot asuma, de asemenea, o poziție publică asupra problemelor care prezintă interes pentru sistemul de justiție. Acest lucru poate implica informarea publicului asupra problemelor care privesc în mod direct instituțiile judiciare (buget, condiții de lucru, resurse disponibile, posturi neocupate, dezvoltarea profesională a judecătorilor, statistică etc.); hotărâri asupra proiectelor legislative care pot avea consecințe asupra funcționării instituțiilor (reforma structurii judiciare, modificarea codului de procedură, legislație privind imigrarea etc.); sau explicarea aspectelor cu privire la proiectele de construcție a unor noi clădiri ale autorităților judiciare (de ex.: Neuchatel/Elveția - proiect pentru construirea unei noi judecătories, supusă votului public).
24. De asemenea, se poate afirma că instituțiile judiciare și reprezentanții acestora adoptă o poziție publică cu privire la aspecte publice, indiferent de procedurile aflate în desfășurare, și pentru a informa publicul și politicienii cu privire la problemele legale cu privire la situațiile specifice. De exemplu, acestea pot include dreptul de filiație (mame surrogat, adopție etc.), sau încetare a vieții (transplanturi de organe, testament biologic, suicid asistat, prelungirea vieții pacientului aflat în moarte cerebrală etc.). Implicarea publică a instituțiilor judiciare poate contribui la identificarea unor soluții echitabile și practice.
25. Instituțiile judiciare pot contribui, de asemenea, la înțelegerea legislației de către cetățeni, de exemplu prin a explica publicului modul de aplicare a prevederilor legale sau prin a face publicitate la amendamentele sau completările jurisprudenței.
26. În general, prin mijloacele propice de comunicare, instanțele și procurorii pot menține și pot consolida imaginea sistemului de justiție. Acest lucru implică, de asemenea, prezența în dezbateri publice și în mass media.

3. CINE EMITE COMUNICĂRILE?

3.1. Introducere

27. Se ridică întrebarea care persoană, din cadrul instituțiilor judiciare, este și/sau trebuie să fie responsabilă pentru comunicarea cu publicul și cu mass media.
28. Nu există un răspuns simplu la această întrebare întrucât alegerea depinde de obiectul comunicării respective și de circumstanțele specifice. De exemplu, dacă responsabilitatea de informare a publicului aparține, de principiu, instanțelor judecătories și procurorilor care sunt implicați în mod direct în procedurile specifice, abordarea este în general diferită pentru comunicarea legată de activitatea judiciară generală.

3.2. Asociații ale judecătorilor și / sau ale procurorilor

29. Scopul asociațiilor judecătorilor și/sau procurorilor este apărarea intereselor instituțiilor judiciare și, atunci când este cazul, a intereselor magistraților la nivel individual.

30. Intervenția lor publică este justificată în special de aspectele generale cu privire la justiție (buget, condiții de lucru, dezvoltare profesională, statistică etc.), reafirmarea principiilor generale (independența justiției, prezumția de nevinovăție) și alte aspecte cu privire la probleme legislative și sociale.
31. Asociațiile profesionale pot juca, de asemenea, un rol important în apărarea instanțelor, a procurorilor și / sau magistraților care au fost contestați public în cadrul procedurilor specifice, sau în contextul unor aspecte mai generale (întârzieri ale procedurilor în instanță, integritatea unui judecător discreditat etc.).

3.3. Organismele responsabile pentru administrarea la nivel global a sistemului de justiție

32. În anumite state, există un organism responsabil pentru administrarea tuturor instanțelor la nivel național.
33. Aceste organisme pot emite comunicate - în numele tuturor instanțelor judecătorești - cu privire la aspectele generale și subiect referitoare la administrarea și dezvoltarea instanțelor. Eventualele subiecte de comunicare pot include toate problemele administrative, ca de exemplu statisticile, perioada de instrumentare a cazului, numărul și obiectul cazurilor, bugetul și economia etc. Aceste organisme pot comunica, de asemenea, cu privire la sistem și la instanțe, pe probleme de interes public. Acest lucru poate include programe dedicate școlilor, jurnaliștilor, tinerilor etc., și informații generale cu privire la sistemul de justiție care pot fi utile pentru martorii și părțile dintr-un anumit proces.

3.4. Instanțe judecătorești / procurori

34. Fiecare instanță trebuie să aibă posibilitatea să comunice informații cu privire la organizarea și funcționarea sa. În acest context, instanța poate informa publicul cu privire la schimbările semnificative cu privire la structura sa și poate furniza informații statistice privind activitatea sa (volumul cazurilor introduse și închise, numărul de cazuri per magistrat, termenul de închidere a cazurilor etc.).
35. Aceste publicații pot oferi instanțelor ocazia de a atrage atenția asupra unei situații specifice care poate periclita buna administrare a justiției, în special atunci când se pare că planul de personal este insuficient sau atunci când posturile vacante nu sunt ocupate într-un interval de timp rezonabil. De asemenea, ele pot face referință la o creștere a numărului de cazuri de un anumit tip, ceea ce poate supraaglomera o instanță, sau din contra, îmbunătățirea ratei de soluționare a cazurilor.
36. De asemenea, o instanță trebuie să aibă posibilitatea de a-și exprima punctul de vedere cu privire la situații specifice care vizează entitatea sa, ca de exemplu echipamente învechite, proiecte de construcție sau renovare, sau îmbunătățiri în organizarea amplasamentului.
37. Cu privire la procedurile specifice, instanțele pot reaminti publicului aplicabilitatea principiilor fundamentale, precum independența sistemului judiciar (atunci când se exercită presiuni asupra unui judecător) sau prezumția de nevinovăție (atunci când mass media o neglijează). De asemenea, ele pot prefera să ofere publicului informații cu privire la procedurile curente, întotdeauna cu respectarea unor limite stricte, așa cum vom vedea ulterior.
38. Aceleași principii se aplică *mutatis mutandis* în cazul procurorilor, care totuși beneficiază de o mai mare libertate de comunicare cu privire la procedurile aflate în curs de derulare.

3.5. Judecători și procurori

39. În principiu, judecătorii nu pot face comentarii publice cu privire la procedurile lor și sentințele pronunțate, în scopul menținerii imparțialității (a se vedea mai jos). Cu toate acestea, ei pot interveni în dezbaterile publice cu privire la alte aspecte.
40. În cazul procurorilor, situația este diferită, deoarece pe parcursul investigației aceștia pot (și în sisteme specifice, precum cel din Franța, legea le acordă dreptul), să informeze publicul atunci când situația justifică acest lucru. De asemenea, sunt permise declarații de presă ale procurorilor în timpul procedurilor judecătorești, în special atunci când acestea sunt obiective pentru dezbaterile publice și când avocații folosesc mass media pentru susținerea argumentelor lor. În ceea ce privește judecătorii, procurorii pot emite, de asemenea, comentarii publice asupra altor probleme decât cele cu privire la procedurile în desfășurare.
41. Avantajul comunicărilor emise de judecători și procurori este acela că magistrații cunosc în detaliu aspectele supuse discuției. Dezavantajul constă în riscul unei comunicări inconsecvente ale instituțiilor judiciare de care aparțin, și în practici personale diferite. De exemplu, deși anumiți procurori sunt dispuși să se întâlnească cu reprezentanții media și să le comunice informații, alți procurori pot fi foarte rezervați, inaccesibili și pot comunica foarte puține informații. Aceste practici individuale diferite subminează consecvența comunicării sistemului judiciar și expun reprezentanții mass media la dificultăți inutile. Această situație dă naștere unor critici nenecesare la adresa sistemului judiciar.

3.6. Purtători de cuvânt

3.6.1. INTRODUCERE

42. În scopul asigurării unei comunicări consecvente și al furnizării de informații pentru mass media, anumite instituții judiciare preferă să numească un purtător de cuvânt. Acesta reprezintă o persoană desemnată însărcinată cu comunicarea cu mass media pentru o entitate judiciară specifică, pentru probleme generale și / sau specifice.
43. Această soluție prezintă avantajul că scutește magistrații de responsabilitatea de comunicare cu mass media, și astfel le permite să își dedice întregul program de lucru atribuțiilor judiciare, strict vorbind.

3.6.2. PURTĂTOR DE CUVÂNT

44. În anumite state, organismele judiciare angajează personal cu aptitudini de comunicare sau cu aptitudini similare pentru relațiile cu mass media. Aceștia prezintă avantajul că dețin o înțelegere aprofundată a tehnicilor de comunicare. În principiu, ei de asemenea pot furniza cunoștințe ample cu privire la mass media și modul de funcționare a acesteia. În experiența lor anterioară, ei s-au confruntat deja cu mai mulți jurnaliști, și acest lucru poate facilita relațiile lor în calitate de purtători de cuvânt.
45. Această soluție pare a fi disponibilă doar pentru organismele judiciare de o anumită dimensiune, ale căror bugete permit o astfel de cheltuială. De asemenea, este necesar ca purtătorul de cuvânt să se familiarizeze cu activitatea judiciară.
46. Cel mai adesea, rolul de purtător de cuvânt este atribuit unui judecător sau unui procuror care, fiind eliberat de anumite sarcini, poate dedica timpul și eforturile necesare pentru activitatea de comunicare. În acest caz purtătorul de cuvânt cunoaște foarte bine funcționarea sistemului de justiție, însă nu deține neapărat

toate aptitudinile de comunicare, și astfel acesta trebuie să urmeze un curs de instruire adecvat (a se vedea mai jos).

47. Pentru a garanta rapiditatea informării, poate fi necesar să se asigure eventuali înlocuitori.

3.6.3. ROLUL PURTĂTORULUI DE CUVÂNT

48. În principiu, purtătorul de cuvânt este responsabil pentru toate activitățile de comunicare în numele organismului judiciar din care face parte. Astfel, acesta trebuie să fie disponibil pentru realizarea acestor sarcini și să poată răspunde cu promptitudine la întrebările ridicate de mass media.
49. El asigură un proces de comunicare proactiv, reactiv, periodic, precis, suficient, consecvent și adecvat. Purtătorul de cuvânt identică și satisface cerințele specifice cu privire la comunicare, în limitele impuse de legislație și de situația specifică. Această persoană asigură, de asemenea, tratamentul echitabil al jurnaliștilor (principiul egalității în rândul mass media).
50. Atunci când este cazul, purtătorul de cuvânt va asigura, de asemenea, coordonarea informațiilor cu alte servicii, organisme și persoane implicate (poliție, alte servicii publice, politicieni etc.).
51. În vederea instaurării sau menținerii unei relații de încredere și de respect între organismul judiciar implicat și mass media, purtătorul de cuvânt trebuie să păstreze relații periodice formale și informale cu jurnaliștii care urmăresc în general activitatea instanțelor și a procuraturilor. Dacă există un sistem de acreditare, acesta îl va gestiona într-o manieră imparțială, transparentă și obiectivă. Anumite instanțe judecătorești și anumiți procurori au înființat „Cluburi de presă” pentru jurnaliștii interesați, în cadrul cărora organizează ședințe, dezbateri periodice etc.
52. În cazul unor probleme recurente cu anumite publicații media sau cu anumiți jurnaliști, purtătorul de cuvânt poate interveni pentru a rezolva aceste probleme prin discuții cu persoanele implicate și prin furnizarea tuturor clarificărilor necesare.
53. Prin relații periodice cu judecătorii și procurorii din instituția sa, purtătorul de cuvânt va fi informat în permanență cu privire la funcționarea generală a instituției sale, la problemele specifice cu care se confruntă magistrații în instanță și, de asemenea, la cazurile aflate pe rol și care pot fi de interes pentru mass media.
54. Ca regulă generală, se recomandă ca purtătorul de cuvânt să fie direct responsabil față de judecătorul sau procurorul aflat la conducerea instituției respective (președinte de instanță, procuror-șef), care este însărcinat cu supravegherea activității sale. În particular, această activitate de supraveghere permite definirea unei comunicări coerente din partea instanței sau a procuraturii, în scopul prevenirii discrepanțelor, și al furnizării unui feedback pentru purtătorul de cuvânt.
55. CCJE încurajează „înființarea de servicii de recepție și informare în instanțe, nu doar pentru a întâmpina publicul și a asista beneficiarii serviciilor judiciare, așa cum este menționat mai sus, ci și, de asemenea, pentru a ajuta mass media să ajungă să înțeleagă mai bine activitatea judiciară” (Avizul nr. 7 CCJE, alin. 41).
56. Pentru CCJE, „aceste servicii, asupra cărora judecătorii trebuie să aibă un rol de supraveghere, ar putea avea următoarele obiective: comunicarea către mass media a rezumatelor hotărârilor luate de către instanță; furnizarea către mass media de informații factice despre hotărârile luate de către instanță; informarea mass mediei cu privire la audierile în cazuri de interes public special; să ofere clarificări sau

corectări faptice cu privire la cazurile relatate în mass media... Serviciile de recepție sau purtătorul de cuvânt al instanței pot informa presa cu privire la aspectele legale și dificultățile cazului în discuție, pot organiza logistica audierilor și pot realiza aranjamentele practice, în special în vederea protejării persoanelor care participă în calitate de părți, jurați sau martori” (Avizul nr. 7 CCJE, alin. 42).

57. Desigur, sarcinile pe care CCJE dorește să le atribuie unui serviciu pot fi atribuite, de asemenea, unui purtător de cuvânt.

3.7. Conflicte de competență

58. Se poate întâmpla ca două sau mai multe entități - autorități judiciare și politice, poliție - să dorească să comunice și să emită comunicate asupra aceluiași subiect, în particular în legătură cu procedurile aflate în desfășurare.
59. În aceste circumstanțe, merită să se analizeze dacă, în circumstanțele concrete ale cazului de față, ar fi preferabil ca o singură entitate să gestioneze comunicarea, iar celelalte să evite intervențiile publice. În acest caz, problema poate fi rezolvată prin dialog între entitățile implicate. Dacă nu se poate ajunge la un acord, poate fi necesar de a sesiza autoritățile de conducere ale diverselor entități cu privire la subiectul în cauză, astfel încât să se soluționeze conflictul de competență.
60. Atunci când intervenția publică din partea diverselor entități poate fi justificată, în toate cazurile trebuie evitată diseminarea de informații contradictorii, printr-o coordonare adecvată.

3.8. Instruire în tehnici de comunicare pentru judecători și procurori

61. În trecut, mulți judecători și procurori au căzut în capcana unei comunicări gestionate necorespunzător, cu consecințe negative pentru administrarea eficientă a justiției și pentru imaginea sistemului de justiție în general.
62. Comunicarea reprezintă o profesie. Indiferent de persoana însărcinată sau responsabilă, aceasta trebuie să înțeleagă complexitatea acesteia și să dețină toate instrumentele necesare. Odată cu dezvoltarea mijloacelor de comunicare și ulterior a vitezei de transmitere a informațiilor, se pare că este din ce în ce mai riscant să se încredințeze comunicarea cu mass media judecătorilor și procurorilor, care au beneficiat doar de instruire la locul de muncă. Într-adevăr, este necesar să se asigure o pregătire adecvată.
63. Instituțiile judiciare sunt responsabile pentru identificarea și furnizarea unei instruiți adecvate pentru judecători și procurori. Chiar dacă această instruire a fost oferită în cadrul instruirii inițiale, ea trebuie adaptată la situația curentă. Această instruire poate include ateliere destinate persoanelor cu funcții executive din cadrul serviciilor civile, poate viza activitatea judiciară, sau poate reprezenta un curs de instruire personalizat. Cursurile de instruire pot fi derulate cu judecători și cu mass media în același timp. Participanții vor obține o mai bună înțelegere a contextului de comunicare judiciară (restricții legale; mass media și funcția acesteia; așteptările mass mediei și limitările acesteia din punct de vedere al termenelor limită etc.), și a tehnicilor de comunicare (funcții specifice, avantaje și dezavantaje, riscuri etc.).
64. Desigur, aceste sesiuni de instruire nu sunt întotdeauna gratuite, iar judecătorii și procurorii trebuie să își facă timp să participe la ele. Acest lucru implică stabilirea unor obiective realizabile și stabilirea unui echilibru adecvat între costurile și beneficiile participanților.

3.9. Libertatea de exprimare a judecătorilor și procurorilor

65. Ca regulă generală, judecătorii și procurorii beneficiază de libertatea de exprimare. Noțiunea curentă de „judecător-cetățean” implică faptul că magistrații pot participa în activitatea comunității și își pot exprima opiniile, atât în particular cât și în public, fără restricții inutile.
66. Cu toate acestea, libertatea de exprimare a judecătorilor și procurorilor, atunci când acționează în nume propriu, este limitată datorită statutului lor special.
67. În primul rând, aceste limite provin din confidențialitatea profesională la care aceștia sunt supuși, și care este reglementată de lege (vom analiza mai jos măsura în care judecătorii și procurorii pot oferi publicului informații cu privire la procedurile specifice).
68. Limitarea libertății de exprimare reiese, de asemenea, din obligațiile generale de confidențialitate și demnitate care se aplică judecătorilor. Deși fiecare judecător și procuror are dreptul să își exprime părerea personală asupra unor aspecte care pot avea sau nu legătură cu activitatea lor judiciară, ei nu pot lăsa impresia publică, atunci când acționează în calitate oficială, că vor acționa cu subiectivism sau cu lipsa de obiectivitate sau moderare, care sunt necesare pentru executarea în mod corespunzător a funcției lor publice. Atunci când un judecător sau un procuror își exprimă dezacordul față de măsurile propuse de politicieni, folosirea unei terminologii inadecvate ar contraveni demnității lor. Întrucât acesta reprezintă un exercițiu dificil, există persoane care consideră că cea mai sigură atitudine pentru judecători și procurori este să se abțină de la declarații publice și individuale cu privire la acest tip de probleme. Pe de altă parte, nu există nicio problemă particulară care poate împiedica intervenția publică a instituțiilor judiciare, a unui organism judiciar specific sau a unei asociații a judecătorilor și / sau a procurorilor, atunci când sunt vizate interesele justiției. Însă, acest lucru trebuie realizat fără a dăuna imaginii de bună desfășurare, obiectivitate și competență: toate aceste calități trebuie garantate publicului de către instituțiile judiciare. De exemplu, această imagine este afectată atunci când asociațiile de magistrați exprimă acuzații vehemente pe Twitter sau când lansează atacuri inadecvate la adresa liderilor politici în cadrul unei demonstrații publice.
69. CCPE recunoaște în mod expres aceste principii, reținând că: „Procurorii au, de asemenea, dreptul la libertatea de exprimare, supunându-se în același timp obligației de secret profesional și confidențialitate, discreție și obiectivitate. Procurorii trebuie să acorde o atenție specială riscurilor care pot fi generate de imparțialitatea și integritatea urmării penale în timpul aparițiilor în mass media în orice capacitate” (Avizul nr. 8 al CCPE, alin. 19).

4. MIJLOACE DE COMUNICARE

4.1. Introducere

70. Deși cu douăzeci de ani în urmă instituțiile judiciare aveau la dispoziție puține mijloace de comunicare, comunicațiile moderne au îmbunătățit acest aspect. În continuare există judecători și procurori care evită folosirea mijloacelor moderne de comunicare. Acest fapt se poate datora unei înțelegeri insuficiente a acestor facilități și a riscurilor impuse de utilizarea lor. Cu toate acestea, aceste mijloace există, iar relevanța lor în contextul comunicării sistemului judiciar merită explorată.
71. Mai jos vom prezenta mijloacele generale de comunicare utilizate pentru informare publică cu privire la procedurile curente și la activitatea generală a autorităților judiciare. De asemenea, vom descrie și alte câteva mijloace de comunicare în capitolul cu privire la informațiile generale despre activitățile justiției.

4.2. Comunicatul de presă

72. Comunicatul de presă este și va rămâne un mijloc eficient de comunicare care poate fi adresat unui număr mare de persoane, aproape în același timp, cu toate informațiile pe care reprezentanții sistemului judiciar doresc să le transmită.

73. Comunicatul de presă reprezintă un document destinat publicului, elaborat de autoritatea respectivă, care cuprinde faptele, motivațiile juridice și alte aspecte pe care autoritatea respectivă dorește să le comunice. Comunicatul de presă trebuie să răspundă celor șase întrebări ale jurnaliștilor: cine? când? ce? unde? cum? de ce?

74. Textele sunt distribuite în conformitate cu cele mai recente tehnologii: de la o distribuție prin facsimil pentru editori înregistrați pe o listă prestabilită, am trecut la o difuzare multiplă, uneori prin facsimil, însă și mai important prin e-mail, postări pe Facebook, pe Twitter, prin toate mijloacele care asigură recepția imediată de către o audiență mai largă.

75. Dintre avantajele comunicatului de presă, putem menționa următoarele:

- Egalitatea mass mediei: jurnaliștii interesați au acces imediat și simultan la aceeași informație.
- Uniformitatea informației comunicate: fiecare destinatar primește aceeași informație.
- Controlul asupra informațiilor comunicate: publicațiile nu pot prezenta mai multe sau mai puține informații decât cele pe care entitatea juridică dorește să le comunice publicului.
- Reducerea riscului de distorsionare a informațiilor: în principiu mass media se bazează pe comunicatele de presă, și dacă acestea publică – fără justificare - o informație care este contradictorie cu textul comunicatului, se poate înainta o cerere pentru corectarea motivată a informațiilor (un jurnalist nu poate pretinde că pretinsele informații menționate de autoritatea judiciară nu reprezintă știrea prezentată efectiv).
- Risc redus de derapaje: spre deosebire de conferințele de presă sau de interviuri, persoana care livrează comunicatul de presă nu trebuie să declare nimic în plus.

Însă, comunicatul de presă are și dezavantaje:

- Eventuala omitere a luării în calcul a necesităților publicului și ale mass mediei: nu este întotdeauna ușor să se stabilească în prealabil care sunt informațiile de interes pentru publicul țintă. De asemenea, este posibil ca o declarație scurtă să ofere mai multe întrebări decât răspunsuri.
- Absența interacțiunii cu publicul țintă: mesajul nu permite publicului țintă să solicite clarificări sau explicații suplimentare, iar dacă textul nu este bine înțeles există riscul unei interpretări eronate (a se vedea mai jos).
- Riscul de eroare: cu ceva timp în urmă, autorul prezentului document a revizuit în mod eronat un comunicat de presă, care fusese dictat unui polițist într-un caz de omucidere. Comunicatul – elaborat în limba franceză – afirma că victima fusese „jupuită” („écorché”) în loc să afirme că i se „tăiasse gâtul” („égorgé”). Acest fapt a generat rumoare în rândul jurnaliștilor, care din fericire au corectat textul.
- Fiecare virgulă contează, iar autoritatea respectivă trebuie să susțină textul care fost scris și diseminat.

76. Pentru a evita interpretările subiective și pentru a satisface necesitatea de informație neidentificată anterior, de multe ori comunicatele de presă indică o persoană de contact, la care jurnaliștii pot apela (prin telefon și e-mail) **pentru informații suplimentare**. De asemenea, se recomandă să se specifice o limită de timp pentru adresarea întrebărilor ulterioare, pentru a evita solicitările constante care pot tulbura activitatea normală.

4.3. Conferința de presă

77. În cazul conferințelor de presă, reprezentanții mass media – care sunt selectați ocazional în funcție de interesul pretins asupra subiectului respectiv – sunt invitați într-o locație și la o oră prestabilite pentru comunicarea informațiilor din partea entității judiciare implicate.
78. În general conferința de presă debutează cu o prezentare realizată de un judecător, un procuror sau un purtător de cuvânt (sau mai mulți), urmată de o sesiune de întrebări și răspunsuri cu jurnaliștii.
79. Trebuie avute în vedere următoarele elemente:
- Egalitatea mass mediei: jurnaliștii interesați au acces imediat și simultan la aceeași informație (cel puțin pentru cei care au ocazia să trimită un jurnalist la conferința de presă).
 - Uniformitatea informației comunicate: fiecare participant primește aceeași informație.
 - Interacțiunea cu beneficiarii informațiilor.
 - O mare atenție acordată necesităților publicului și mass mediei: oportunitatea unei declarații imediate corecte și complete (de exemplu în cazul unei prezentări insuficiente sau inexacte, generate în urma unei întrebări adresate de un jurnalist).
 - Controlul parțial asupra informației comunicate: deși prezentarea inițială poate fi bine gestionată, sesiunea de întrebări și răspunsuri poate conduce la surprize și poate obliga magistrații și purtătorii de cuvânt să dea declarații neplanificate, sau chiar să includă elemente diferite de cele planificate (interpretare eronată).

Sugestii pentru o conferință de presă reușită:

- Locație: accesibilitate pentru un mare număr de participanți, locație adecvată din punct de vedere al capacităților, disponibilitatea conexiunii Wi-Fi, acces la spații de parcare etc.
- Programare: din punct de vedere al mass mediei scrise, este important să se aibă în vedere că aceste conferințe editoriale sunt organizate adesea în cursul dimineții și termenele pentru elaborarea și publicarea articolelor. Se pare că jurnaliștii preferă conferințele de presă organizate la sfârșitul dimineții, cu excepția situațiilor de urgență.
- Vorbitor: persoana sau persoanele care dețin informațiile și autoritatea necesare pentru a informa și pentru a răspunde la întrebări cu credibilitate.
- Subiect/obiect: acesta trebuie să fie interesant; trebuie să se evite convocarea unor conferințe de presă periodice pe probleme minore.
- Ajustări în funcție de importanța evenimentului și de posibilitățile practice.
- Organizare: „prezentatorul” care acordă cuvântul celorlalți.

- Distribuția unui rezumat scris: acesta este un instrument preferat de jurnaliști, care contribuie la evitarea interpretării greșite.
 - Subiectul prezentării (de ex. droguri confiscate) sau fotografii (pentru obiectele care nu sunt încă disponibile la momentul prezentării).
 - Sesiune de întrebări și răspunsuri: răspunsuri corecte la întrebări, chiar dacă persoana respectivă trebuie să recunoască că nu știe răspunsul la întrebare sau că acesta nu poate fi oferit; dați explicații, în aceste cazuri.
 - Acordați timp pentru a răspunde fiecărui jurnalist în parte: cerințe speciale ale anumitor posturi mass media, radio sau TV. „Exclusivitate relativă”, sau cel puțin pentru a da impresia cititorilor / ascultătorilor / telespectatorilor că primesc informații speciale. Un redactor va aprecia acest lucru.
80. Răspunsul la o conferință de presă este în general mai favorabil atunci când jurnaliștii consideră că nu le-a fost irosit timpul de către autoritatea judiciară, și că în schimb au facilitat activitatea acesteia.

4.4. Interviu

81. Uneori jurnaliștii doresc să obțină un interviu cu un judecător, un procuror sau un purtător de cuvânt, în scopul obținerii de informații exclusive pe care concurenții lor care nu au solicitat un interviu nu le vor avea. Interviuurile sunt utile pentru jurnaliștii proactivi care caută surse în loc să aștepte comunicările venite din partea sistemului de justiție. Astfel, ei vor putea obține informații nepublicate.
82. Interviuurile pot fi realizate prin orice tip de mass media. Mass media electronică poate avea în vedere transmisiunea imediată, transmisiunea în direct din studio sau prin telefon, sau difuzarea (integrală sau parțială) a unui interviu înregistrat la un moment specific decis de personalul din redacție. În general interviul pentru presa scrisă este realizat adesea prin telefon, însă, de asemenea, și prin intermediul unui jurnalist care se prezintă la sediul entității judiciare respective.
83. Riscul evident asociat unui interviu care nu este transmis în direct prin mijloace electronice este distorsionarea comentariilor. Există multe exemple de declarații distorsionate datorită înțelegerii greșite din partea jurnaliștilor sau chiar a interpretării cu rea voință din partea lor. De asemenea, nu sunt rare cazurile în care interviurile de lungă durată sunt transmise doar parțial cu extrase scoase din context, prezentând astfel o poziție diferită de cea dorită de autoritatea judiciară.
84. Pentru a evita acest risc, judecătorul, procurorul sau purtătorul de cuvânt poate solicita, ca o condiție preliminară pentru interviu, să verifice ulterior declarațiile înainte de publicare. În principiu, jurnaliștii preferă să accepte acest tip de înțelegere în loc să refuze pur și simplu interviul. Această metodă poate fi justificată în cazul problemelor sensibile sau tehnice, când există probabilitatea ca jurnaliștii să înțeleagă în mod greșit comentariile.
85. În funcție de subiect și de acordurile prealabile dintre jurnalist și persoana interviuată, interviul poate fi definit ca „oficial”, caz în care jurnalistul poate publica toate informațiile discutate și poate menționa numele persoanei care a comunicat informațiile. De asemenea, el poate fi definit ca „neoficial”, caz în care jurnalistul nu poate utiliza în mod direct informațiile primite, nu are permisiunea să divulge terților declarațiile preluate sau autorul declarațiilor.

86. Interviuul „neoficial” este util atunci când reprezentantul autorității judiciare trebuie să explice mass mediei de ce o anumită informație nu poate fi publicată, sau atunci când jurnalistul are nevoie doar de câteva informații „de bază” pentru continuarea unei investigații, pentru a evita să urmărească o pistă greșită. Acest exercițiu este destul de delicat deoarece reprezentantul autorității judiciare trebuie să aibă încredere în jurnalist.
87. Jurnalistul trebuie să știe că mesajul trebuie livrat astfel încât să corespundă particularităților tipurilor de mass media implicate. În general o intervenție la televiziune sau radio nu depășește câteva zeci de secunde și astfel subiectul trebuie să fie foarte concis și exact. Interviuul pentru publicare în presă poate aborda mai pe larg întrebările adresate, însă judecătorul, procurorul sau purtătorul de cuvânt trebuie să cunoască faptul că publicația va conține doar un fragment din declarațiile sale și că, dacă dorește să transmită mesaj, folosirea unor fraze-cheie poate conduce la rezultate bune.
88. Se poate sugera ca fiecare entitate judiciară să elaboreze în prealabil o listă de judecători sau procurori care au dreptul să accepte interviuri cu jurnaliști și, de asemenea, circumstanțele în care aceste interviuri sunt permise.

4.5. Răspunsuri în scris la întrebări adresate în scris

89. În scopul obținerii de informații, uneori jurnaliștii pot contacta un judecător, un procuror sau un purtător de cuvânt în scris sau, așa cum se întâmplă deseori în prezent, prin e-mail. Acesta este cazul în special atunci când un jurnalist intenționează să publice un articol și dorește, sau este nevoit pe baza normelor etice profesionale, să primească un răspuns din partea instituției sau persoanei implicate.
90. În acest caz reprezentantul autorității va răspunde la toate întrebările în scris, în mod adecvat și, unde este cazul, după transmiterea problemei în atenția superiorilor ierarhici. Dacă jurnalistul a solicitat un anumit format al răspunsurilor (un număr maxim de caractere bazat de exemplu pe formatul publicației), respectarea acestei solicitări asigură publicarea ca atare a informației respective.
91. Ca și în cazul comunicatelor de presă, un răspuns în scris permite un bun control asupra informațiilor comunicate (dacă este cazul, cu aceeași solicitare de verificare a textului înainte de publicare, ca și în cazul interviului).
92. Reglementările interne ale fiecărei entități judiciare trebuie să definească competențele și procesele pentru răspunsurile în scris.

4.6. Site-ul web

93. În prezent, majoritatea instituțiilor judiciare au site-uri web pe care le folosesc pentru prezentarea organizației și activității lor. Site-ul web poate fi utilizat, de asemenea, drept instrument de comunicare pentru a informa presa și publicul cu privire la procedurile curente (locul și data audierilor publice etc.), evenimentele care urmează (conferințe, dezbateri etc.) și știrile cu privire la entitatea judiciară implicată (schimbarea personalului etc.).
94. Proiectarea și întreținerea unui website necesită o anumită investiție, însă ar fi dificil pentru autoritățile judiciare să nu cheltuiască în această direcție. Un astfel de site web reflectă în mod direct imaginea autorităților implicate, și noi toți știm că un site web cu un design de slabă calitate, care este dificil de

accesat și de utilizat, care conține doar informații de bază sau informații neactualizate, conduce la o imagine negativă a entității respective.

95. În anumite cazuri, se poate dovedi eficient să se dezvolte (sub)site-uri web care acoperă subiecte specifice (respectiv proceduri din cazuri imobiliare) sau care vizează grupuri specifice de persoane (respectiv jurnaliști, judecători consultanți).
96. În plus, se poate avea în vedere posibilitatea dezvoltării unor aplicații care să fie utilizate direct pe un telefon inteligent.

4.7. Platformele de comunicare socială

97. Platformele de comunicare socială conțin instrumente de publicare (Wikipedia, Twitter), instrumente pentru discuții (Skype și Twitter), rețele sociale generale de contact digital (Facebook, Instagram, prin care utilizatorii păstrează contactul unul cu celălalt, împărtășesc experiențe și păstrează contactul în timp) și rețele profesionale (LinkedIn pentru crearea de rețele de contact în scop profesional, care pot fi, de asemenea, consultate de viitori agenți de recrutare sau parteneri), precum și platforme de comunicare socială cu conținut digital (Youtube pentru materiale video, Flickr pentru fotografii, care oferă posibilitatea de diseminare și consultare a conținutului).
98. Din 2010, platformele de comunicare socială au apărut în comunicarea politică. Globalizarea platformelor de comunicare socială în lumea actuală, viteza de transmitere a informațiilor și pierderea interesului și încrederii cetățenilor în mass media tradițională explică de ce politicienii folosesc din ce în ce mai mult aceste instrumente pentru a comunica cu alegătorii lor și cu alte tipuri de mass media. De asemenea, platformele de comunicare socială sunt accesibile unui public foarte vast și în special tinerilor, pentru care acestea reprezintă deseori singura sursă de informații. În prezent platformele de comunicare socială se dezvoltă cu rapiditate, și devin platforme deosebit de influente. Ele schimbă regulile de comunicare și - cel puțin deocamdată - nu sunt administrate de un organism care să fie la rândul său guvernat de reguli sau de coduri de etică. Așa cum am menționat anterior, acest lucru facilitează o diseminare liberă și neîngrădită a informațiilor către public, fără a garanta contactarea publicului țintă. Astfel, comunicarea va trebui să se desfășoare adesea printr-un site web care atrage publicul-cheie al mesajului pe un site web pus la dispoziție de un terț, care în anumite cazuri reprezintă, de asemenea, un organism nereglementat. Comunicatorii trebuie să selecteze cu atenție comunicatorii.
99. Majoritatea instituțiilor judiciare nu au înțeles încă toate posibilitățile oferite de aceste instrumente - sau cel puțin de câteva dintre ele - pentru a satisface cerințele cu privire la comunicare. Probabil, acest lucru se datorează parțial faptului că magistrații aparțin în majoritate unei generații care nu a avut la dispoziție aceste instrumente în tinerețe, și care astfel sunt rareori folosite de aceștia. În plus, o prezență pe platformele de comunicare socială necesită intervenții frecvente, pe care majoritatea instanțelor și procuraturilor rareori și le permit din propriile resurse.
100. Rețelele sociale se dezvoltă rapid și devin o importantă platformă pentru influență. Ele schimbă regulile de comunicare și - cel puțin deocamdată - nu sunt administrate de o organizație care să fie la rândul său guvernată de reguli sau de coduri de etică. Așa cum am menționat anterior, acest lucru facilitează o diseminare liberă și neîngrădită a informațiilor către public, fără a garanta contactarea publicului țintă. În consecință, comunicațiile vor trebui să se desfășoare adesea printr-un site web care atrage publicul-cheie al mesajului pe un site web pus la dispoziție de un terț, care în anumite cazuri reprezintă, de asemenea, un organism nereglementat. Comunicatorii trebuie să selecteze cu atenție aceste mijloace de comunicare.

101. Acest lucru nu înseamnă că în viitorul apropiat autoritățile judiciare vor trebui să se descurce fără mijloacele curente de comunicare. Ele vor putea conta întotdeauna pe faptul că jurnaliștii vor dori întotdeauna să beneficieze - inclusiv pe rețelele sociale - de informațiile care le sunt adresate. Cu toate acestea, trebuie să se presupună că transmiterea cu mare viteză a informațiilor va fi considerată întotdeauna drept o componentă necesară a comunicațiilor, și că aceasta poate fi asigurată de instanțe și procurori generali doar prin utilizarea platformelor de comunicare socială.
102. Se poate adăuga că este posibil de menținut un control integral asupra informațiilor transmise publicului, care ajung în mod direct și fără intermediari așa cum sunt elaborate de autoritatea judiciară. Acest lucru permite transmiterea unor mesaje clare, echilibrate și complete fără riscul de a fi distorsionate de jurnaliști. Aceste mesaje pot ajunge la un public foarte larg, inclusiv la tineri, care nu citesc ziare (nici măcar în format digital) și care nu se uită la televizor. De asemenea, ele permit, în funcție de mass media în timp real, interacțiunea cu alți utilizatori pentru completarea și corectarea imediată a informațiilor prezentate.
103. Cu toate acestea, utilizarea platformelor de comunicare socială expune instanțele și procurorii unor anumitor riscuri. Primele dintre acestea sunt reprezentate de reducerea informațiilor prin centralizarea lor într-un scurt sumar: atunci știrile trebuie comprimate într-un mesaj scurt (Twitter), care adesea este citit superficial (Facebook). Un alt risc este acela ca o postare pe o platformă de comunicare socială să declanșeze o discuție care va fi dificil de urmărit ulterior. De asemenea, utilizarea neadecvată a platformelor de comunicare socială implică riscul de banalizare a justiției. În plus, după ce o știre a fost publicată pe platformă de comunicare socială, chiar și pentru o scurtă perioadă de timp, este posibil ca ea să fie copiată și diseminată imediat; astfel, corectarea ulterioară a unei erori nu împiedică publicarea nerestricționată a erorii inițiale.
104. Se poate sublinia faptul că prezența pe rețelele sociale reprezintă o diferență esențială față de alte mijloace de comunicare. Ea implică dialogul, conversația. În principiu, pe o rețea socială, expeditorul mesajului trebuie să fie pregătit să reacționeze într-un termen de câteva minute, ore sau chiar zile cu persoanele care comentează pe aceeași rețea în legătură cu mesajul inițial. În caz contrar, există riscul de utilizare incorectă a mesajului, al unei controverse reieșite din interpretarea eronată - accidentală sau intenționată - a acestuia, sau al nerăspunderii la întrebări legitime. În mod evident acest lucru necesită o mai mare disponibilitate, care nu poate fi asumată întotdeauna - sau în general - de judecători și procurori.
105. Așa cum am menționat mai sus, platformele de comunicare socială sunt destinate dialogului. Abordarea lor ca mijloc de comunicare unidirecțională, similar platformelor media tradiționale, va conduce la pierderea oportunităților oferite de acestea și la riscul de scădere a nivelului de încredere în autoritatea care publică informațiile.
106. Pentru a evita riscul de utilizare incorectă a datelor, în particular revânzarea către terți, autoritățile care folosesc acest tip de comunicații trebuie să se asigure că sunt incluse clauze specifice în contractele cu furnizorii de acces la internet.
107. Pe lângă cele de mai sus, postările pe platformele de comunicare socială prezintă în principal aceleași avantaje și dezavantaje ca și comunicatele de presă.
108. Având aceste lucruri în vedere, autoritățile judiciare trebuie să își manifeste prezența pe platformele de comunicare socială? Acest lucru este discutabil. În orice caz, această prezență nu poate înlocui în totalitate mijloacele mai tradiționale de comunicare și solicită resurse pe care este posibil ca instanțele și procurorii generali să nu le aibă la dispoziție. Dacă o pagină Facebook - sau un viitor echivalent al acesteia - poate fi considerată fără îndoială o investiție rezonabilă și eventual necesară, acest lucru nu este neapărat valabil pentru o prezență semnificativă pe platforme precum Twitter, care fiind folosite excesiv de mai mulți utilizatori au devenit neadecvate pentru sistemul judiciar.

109. Apoi, sunt necesare eforturi pentru adaptarea comunicărilor în funcție de diversele categorii de public țintă, fapt care prezintă dificultatea, în mai multe cazuri, că aceeași informație poate fi livrată în mai multe forme și cu conținuturi diferite, pentru a satisface așteptările diverselor categorii de public țintă.
110. Autoritățile competente pot, dacă nu au făcut deja acest lucru, să elaboreze și să disemineze norme care să reglementeze folosirea rețelelor sociale de către instituțiile judiciare și membrii acestora. Într-un domeniu în care nu există granițe foarte clare, aceste norme pot eventual contribui la prevenirea abuzurilor și / sau a intervențiilor neadecvate.

4.8. Conferințe și dezbateri

111. Pot fi organizate conferințe și dezbateri publice pe subiecte cu privire la justiție.
112. În cadrul acestor evenimente, vorbitorii nu trebuie să fie neapărat judecători și procurori, ci și lideri politici, jurnaliști, profesori de drept și alți membri ai societății civile.
113. De exemplu, publicul țintă poate include persoane dintr-o regiune specifică, avocați, școli etc.
114. CCJE a reținut importanța acțiunilor derulate în colaborare cu școlile: „Programele educative relevante din școli și facultăți (nelimitându-se la facultățile de drept) ar trebui să includă o descriere a sistemului judiciar (inclusiv participări ale judecătorilor la ore), vizitare a instanțelor și o susținere activă de cursuri de proceduri judiciare (interpretare de roluri, participarea la audieri etc.). Astfel, instanțele și asociațiile de judecători pot coopera în această privință cu școli, facultăți și alte agenții educaționale, făcând abordabilă perspectiva specifică a judecătorului în programele de învățământ și în dezbaterile publice” (Avizul nr. 7 CCJE, alin. 12).

4.9. Mesaje filmate

115. În anumite țări, instituțiile judiciare realizează și publice mesaje filmate. Aceste mesaje sunt destinate informării publicului - sau unor părți ale publicului - cu privire la activitatea judiciară în general sau cu privire la aspecte specifice ale acestei activități. Ele pot fi difuzate prin televiziune, prin internet sau pe platforme precum YouTube.
116. De asemenea, în anumite țări, instanțele realizează înregistrări video ale unor anumite audieri și / sau ale pronunțării unor anumite hotărâri. Există transmisiuni live prin site-urile web ale instanțelor sau prin YouTube și / sau prin televiziune (în general prin canale de interes public).
117. În mod evident, acest mod de comunicare necesită resurse, respectiv o oarecare investiție de timp din partea autorităților judiciare, și, ca regulă generală, utilizarea unor specialiști în comunicare. Din acest punct de vedere, cooperarea cu canalele TV poate facilita producția materialelor video.

4.0. Difuzarea publică a audierilor

118. Anumite instanțe judecătorești permit prezența camerelor de televiziune în sălile de judecată și difuzarea publică, în direct sau înregistrate, integrală sau parțială, a audierilor, cel mai adesea cu un puternic impact în mass media.

119. Posibilitatea utilizării acestui tip de mijloace depinde de legislația națională, directivele autorităților superioare și de obiceiurile locale.
120. Avantajul evident al difuzării publice a audierilor este transparența, întrucât oricine poate vedea cu proprii ochi modul în care se face dreptate în speța respectivă.
121. Dezavantajul major este acela că este posibil ca participanții la proces (judecătorii, procurorii, părțile, avocații, martorii) sau chiar publicul din sala de judecată să își schimbe comportamentul în prezența camerelor, cu riscul ca procesul să se transforme într-un spectacol mai degrabă decât să urmărească adevărul și aplicarea corespunzătoare a legii.
122. CCJE și-a exprimat următoarea opinie în Avizul nr. 7:
„Întrebarea dacă este permis sau nu accesul în sălile de judecată cu camere TV în alte scopuri decât pur procedurale a reprezentat subiectul discuțiilor pe scară largă... Câțiva dintre membri CCJE și-au exprimat rețineri serioase față de această nouă formă de expunere publică a activității instanțelor” (alin. 44).
123. „Natura publică a audierilor judiciare reprezintă una dintre garanțiile procedurale fundamentale în societățile democratice. În timp ce dreptul internațional și legislația națională permit excepții de la principiul conform căruia procedurile judiciare trebuie să se desfășoare public, este important ca aceste excepții să se rezume la acelea permise în temeiul art. 6 alin. 1 din CEDO” (alin. 45).
124. „Principiul procedurilor publice implică faptul că cetățenilor și profesioniștilor din domeniul presei trebuie să li se permită accesul în sălile de judecată în care au loc procesele, însă echipamentul audiovizual cel mai nou de transmitere oferă relatarea evenimentelor cu un impact atât de larg încât acesta transformă în totalitate sensul noțiunii de audieri publice. Acest fapt poate avea avantaje în ceea ce privește ridicarea conștientizării publice despre modul în care se desfășoară procedurile judiciare și în ceea ce privește îmbunătățirea imaginii despre sistemul justiției, însă există, de asemenea, riscul ca prezența camerelor TV în instanțe să deranjeze procedurile și să modifice comportamentul celor implicați în proces (judecători, procurori, avocați, părți, martori)” (alin. 46).
125. „Atunci când are loc o înregistrare de televiziune a audierilor judiciare, trebuie utilizate camere fixe și trebuie să fie posibil ca judecătorul care prezidă cazul să decidă atât condițiile de filmare, cât și întreruperea în orice moment a transmiterii filmării. Acestea și alte măsuri necesare trebuie să protejeze drepturile persoanelor implicate și să se asigure că audierea se desfășoară în mod corespunzător” (alin. 47).
126. „Trebuie luată în considerare, de asemenea, opinia persoanelor implicate în proceduri, în special pentru anumite tipuri de procese privind chestiunile private ale oamenilor” (alin. 48).
127. „Ținând cont în special de impactul puternic al transmisiilor de televiziune și de riscul unei tendințe către o curiozitate bolnăvicioasă, CCJE încurajează presa să dezvolte propriile coduri profesionale de conduită care să urmărească asigurarea acoperirii echilibrate a procedurilor pe care le filmează, astfel încât opinia acestora să fie obiectivă” (alin. 49).
128. „Pot exista motive precumpănitoare care justifică filmarea audierilor în cazuri specifice care sunt definite în mod strict, de exemplu în scopuri educative sau pentru a păstra spre o utilizare ulterioară o înregistrare pe film a unei audieri cu o importanță istorică specifică. În aceste cazuri, CCJE accentuează necesitatea protejării persoanelor implicate în proces, în special prin asigurarea că metodele de filmare nu perturbă desfășurarea în mod corespunzător a audierii” (alin. 50).

4.11. Cantitatea, calitatea, conținutul și programarea comunicării

129. Pe de o parte, comunicările transmise de autoritățile judiciare trebuie să satisfacă nevoile autorităților, iar pe de altă parte ele trebuie să satisfacă așteptările preconizate ale mass mediei și publicului.
130. Pentru acest lucru este necesar un oarecare echilibru pentru a evita un efect exagerat, care slăbește discursul judiciar și îl face să își piardă din sens, și un efect prea mic, care creează un vid excesiv pentru ceilalți actori din mass media și care nu satisface cerințele publicului și ale justiției înseși.
131. În mod ideal, informațiile trebuie să fie transmise la momentul potrivit și să fie adaptat în funcție de publicul țintă (jurnaliști acreditați, mass media în general, public). Conferințele de presă zilnice pot fi justificate pentru investigații la scară largă, în urma unor evenimente publice grave (de ex. atacuri teroriste), însă nu atunci când scopul este informarea mass mediei cu privire la activitățile de zi cu zi ale unei instanțe. Câteva rânduri de informație pot fi suficiente dacă mesajul este simplu, însă nu dacă se pune problema explicării motivului pentru care o procuratură nu deține mijloacele necesare pentru realizarea corespunzătoare a sarcinilor sale: totul ține de circumstanțe.
132. Comunicarea sistemului judiciar trebuie recunoscută prin calitatea sa: adevăr factic, obiectivitate și claritate. Jurnalisti identifică imediat cazurile în care informațiile primite sunt insuficiente, imprecise sau chiar false. De asemenea, lor nu le place refuzul autorității de a confirma fapte care sunt deja cunoscute de mass media.
133. persoana responsabilă pentru comunicarea sistemului judiciar trebuie să se rețină de la speculații („mi se pare că...”; „în mod logic...” etc.) și, dacă aceasta nu cunoaște faptele cu certitudine, trebuie să nu ezite să răspundă prin „nu știu, mă voi informa”. Mărturisirea necunoașterii este întotdeauna mai bună decât o speculație riscantă sau comunicarea unor informații false.
134. Instituțiile judiciare trebuie să se asigure că se adresează publicului în cea mai pozitivă manieră posibilă și să nu dea impresia că prin comunicarea lor lasă loc de plângeri cu privire la situația lor. Deși este în mod evident legitim ca o instanță să atragă atenția publicului asupra neajunsurilor cu privire la mijloacele aflate la dispoziția sa, un astfel de mesaj poate să fie însoțit, de exemplu, de considerații cu privire la creșterea numărului de cazuri instrumentate de un judecător, de îmbunătățiri ale organizării interne a instanței etc. Acuzațiile percepute drept recurente de către public, politicieni și mass media pot slăbi mesajul și situația instituțiilor judiciare.
135. Momentul comunicării informației trebuie să fie potrivit. Anumite situații necesită o comunicare imediată, datorită naturii faptelor sau interesului publicului și mass mediei. Momentul comunicării poate fi dictat, de asemenea, și de programul procedurii (apropierea unei audieri). În alte cazuri, nu există presiuni externe care să dicteze momentul diseminării informațiilor. În acest din urmă caz, alegerea momentului de către instituția judiciară trebuie să ia în calcul necesitatea de a nu da naștere unor suspiciuni privind motive legate de necesitățile comunicării sistemului judiciar. În particular, este important să se evite, de exemplu, interferența cu proceduri politice (viitoare alegeri etc.).

4.12. Acreditați

136. În anumite țări sau la nivel local, autoritățile judiciare au stabilit un sistem pentru acreditarea jurnaliștilor.

137. În general, acreditarea este rezervată jurnaliștilor care sunt instruiți corespunzător și care sunt activi în mediul judiciar. Efectul este acela că jurnaliștii acreditați beneficiază de acces privilegiat la informații, ca de exemplu posibilitatea de consultare a tuturor hotărârilor, fără restricții de secretizare și într-o sală de presă. Ei pot solicita, de asemenea, interviuri cu judecătorii și pot deține locuri prioritare în sălile de judecată.
138. Avantajul unui astfel de sistem este acela că jurnaliștii calificați pot raporta despre activitatea judiciară într-o manieră care se presupune că este mai competentă și mai obiectivă comparativ cu colegii lor, care sunt mai puțin familiarizați cu evenimentele din sistemul judiciar.
139. Cel mai mare dezavantaj este acela că diversele tipuri de mass media nu sunt tratate în mod egal, iar acest lucru îi poate determina pe cei excluși din sistem să adopte o poziție mai critică față de autorități.

4.13. Comunicarea de către terți

140. În funcție de circumstanțe, există terți care pot dori să ia o poziție publică în sprijinul instituțiilor judiciare, de exemplu atunci când consideră că independența sistemului judiciar este periclitată de acțiunile sau declarațiile altor organisme ale statului.
141. În acest caz se ridică întrebarea pentru instituțiile judiciare dacă trebuie să intervină public în sprijinul acestor luări de poziție, să ofere informații acestor terți pentru a-i ajuta să își susțină argumentele sau dacă trebuie să evite să procedeze astfel. Această problemă apare în special atunci când terțul respectiv are în vedere mijloace precum convocarea unei demonstrații în stradă.
142. Răspunsul depinde în mod evident de circumstanțele particulare ale fiecărui caz, însă în toate cazurile instituțiile judiciare trebuie să se asigure că își asumă imaginea unor instrumente aflate în mâinile terților care urmăresc alte scopuri, și că își respectă atribuțiile de rezervă și demnitate.

5. INFORMAȚII PRIVIND ACTIVITATEA JUDICIARĂ GENERALĂ

5.1. Introducere

143. Așa cum am reținut deja, trebuie să pornim de la ideea că activitatea autorităților judiciare este destul de puțin cunoscută și mai degrabă prost înțeleasă de public și de mass media.
144. Astfel, este justificată luarea unor măsuri tangibile pentru îmbunătățirea informațiilor publice privind această activitate.

5.2. Instrumente

145. Instrumentele utilizate de justiție pentru comunicarea cu publicul și cu mass media despre activitatea judiciară în general sunt în parte aceleași cu cele menționate mai sus.
146. Cu toate acestea, instituțiile judiciare pot utiliza alte instrumente. Menționăm mai jos câteva dintre acestea, fără a pretinde că lista este completă:
- Site-urile web ale sistemului judiciar și / sau site-urile web specifice ale instanțelor și ale serviciilor de urmărire penală (organizarea entităților judiciare, rapoarte de activitate, jurisprudență etc.)

- Documentația disponibilă publicului, pe site-urile web judiciare și în altă parte
- Centre de informare sau activități de tip „*Timpul întrebărilor*” pe site-urile web judiciare
- Evenimente de tip „ziua porților deschise” pentru judecătorii și servicii de procuratură (de exemplu cu birouri de informare în care magistrații și funcționarii sunt disponibili pentru a răspunde la întrebări cu privire la aspectele specifice ale activității, o prezentare video a instituției, audieri fictive etc.)
- Conferințe de presă (prezentarea raportului anual de activitate etc.)
- Participarea judecătorilor și procurorilor în dezbateri publice (mass media, conferințe-dezbateri, prezentări pentru asociații și cluburi etc.)
- Interviuri generale acordate de magistrați („CU ce se ocupă acest procuror / judecător de primă instanță - do?”)
- Programe TV privind funcționarea sistemului judiciar (documentare, produse de specialiști mass media în colaborare cu autoritățile judiciare și cu aprobarea șefilor sistemului judiciar, care prezintă aspectele specifice ale activității sistemului judiciar, de exemplu activitatea de zi cu zi a judecătorilor pentru minori)
- Prezență pe rețelele sociale, în special Facebook

147. Experiența demonstrează că cetățenii sunt interesați de activitatea autorităților judiciare atunci când aceasta este prezentată într-un mod accesibil. În particular, evenimentele de tip „ziua porților deschise” atrag în general o audiență vastă și oferă o imagine pozitivă sistemului de justiție.

6. COMUNICAREA CAZURILOR SPECIFICE

6.1. Introducere

148. Din totdeauna procedurile judiciare au atras atenția mass mediei și a publicului. Acest lucru este în special valabil pentru cazurile penale. În anumite circumstanțe, și cazurile civile beneficiază de acoperire în mass media (exemple recente din Franța: averea contestată a unui artist popular și procedurile de arbitraj cu privire la un fost ministru). Același lucru poate fi valabil și pentru cazurile administrative (exemplu recent din Elveția: anularea prin hotărâre a instanței administrative a rezultatului unui vot popular).

149. Justiția nu poate ignora nevoia publicului de a fi informat și trebuie să fie interesată de prezentarea cu acuratețe a procedurilor sale de către mass media. Astfel trebuie să se asigure că mass media are acces la informații complete și corecte, în măsura posibilă și în conformitate cu cadrul legal.

150. Datorită rolurilor lor procesuale fundamentale diferite, instanțe judecătorești și serviciile de procuratură (sau alte autorități de urmărire penală) nu își asumă aceleași responsabilități și nu prezintă aceeași flexibilitate în ceea ce privește informarea publicului. Astfel, situația lor va fi analizată individual din punct de vedere al comunicării.

6.2. Instanțe

6.2.1. INTRODUCERE

151. Ca regulă generală, instanțele și judecătorii lor nu trebuie să prezinte rapoarte publice cu privire la spețele în curs de judecare, și nu trebuie să comenteze hotărârile lor în mass media.

152. Așa cum a reținut CCJE, „Judecătorii se exprimă mai presus de orice prin intermediul hotărârilor acestora și nu trebuie să se justifice în presă sau, mai general, să facă declarații publice în presă privind cazurile care le sunt atribuite” (Avizul nr. 7 CCJE, alin. 34).
153. Cu toate acestea, acest lucru nu împiedică instanțele să se asigure că publicul este bine informat cu privire la cazurile curente, înaintea și în timpul audierilor, și să ia hotărâri într-o manieră care permite mass mediei să înțeleagă procedurile și disputele.
154. Instanțele sunt deschise și accesibile tuturor, cu excepția audierilor specifice care nu sunt publice.
155. Ele trebuie să se exprime în mod clar și ușor de înțeles, atât prin discurs cât și în scris. Textul – indiferent dacă este vorba despre sentințe, adrese sau norme – trebuie să fie ușor de înțeles pentru toți destinatarii.
156. Limbajul din instanță trebuie să reflecte calitatea înaltă, serviciul și eficiența care sunt necesare pentru a fi cunoscut și respectat. Astfel, se poate avea în vedere elaborarea unei politici a limbajului folosit în instanță. Această politică trebuie să vizeze asigurarea că informările orale și scrise sunt consecvente și accesibile pentru diversele grupuri țintă: cetățeni, persoane juridice, organizații, avocați, autorități publice, jurnaliști, politicieni etc.
157. Indiferent dacă este vorba de elaborarea unor adrese, citații, ghiduri sau alte informări scrise, este important ca destinatarul să fie considerat un simplu cetățean. Foarte puține persoane sunt calificate pentru a înțelege limbajul specializat folosit de profesioniștii din sistemul de justiție. În mod similar, foarte puține persoane sunt obișnuite să citească propoziții lungi, întortocheate, sau texte înghesuite. Astfel, adresele sau alte texte trebuie elaborate întotdeauna într-un limbaj simplu, clar și ușor de înțeles, pentru a se asigura că destinatarul le poate citi și înțelege fără dificultate.

6.2.2. ÎNAINTEA AUDIERILOR

158. Calendarul audierilor - în principiu anonimizat - trebuie să fie disponibil mass mediei. Înainte de apariția Internetului, acesta era transmis mass mediei interesate. În prezent, este suficient ca acesta să fie publicat pe site-ul web al instanței.
159. În limitele impuse de secretizarea oficială, pot fi publicate și alte documente înaintea audierilor. În cazurile penale de o anumită importanță și în anumite țări, se obișnuiește să se acorde jurnaliștilor accesul la rechizitoriu, la cerere. Acest lucru le permite acestora să selecteze aspectele care pot fi de interes public și apoi, dacă este necesar, să se pregătească de audiere.
160. Poate fi posibil, pentru cazurile urmărite de mass media care nu sunt limitate la o singură audiere cu hotărâre ulterioară, să se informeze jurnaliștii cu privire la evoluția procedurilor. Acest lucru poate fi realizat prin comunicate de presă și / sau postări pe site-ul web a instanțelor judecătorești.
161. Este mai delicată întrebarea dacă, înainte de audiere, instanța trebuie să fie de acord să dea explicații mass mediei cu privire la procedurile specifice. În orice caz, pare puțin probabil ca judecătorii care sunt numiți să decidă o speță să își prezinte punctele de vedere. Cu toate acestea, în anumite cazuri, se poate dovedi util ca un purtător de cuvânt să ofere informații pur factive, ca de exemplu durata preconizată a unei audieri, numărul de martori care vor fi audiați sau contextul general al cazului.

6.2.3. ÎN TIMPUL AUDIERILOR

162. Dacă este evident faptul că judecătorii care instrumentează un caz nu trebuie să facă comentarii publice altele decât cele permise în cadrul strict al audierii, deși nimic nu îi împiedică - în acest cadru - să explice părților procedura, comunicând și motivând în mod clar hotărârile provizorii etc. Astfel, ei ajută mass media să înțeleagă ce se întâmplă și apoi să prezinte informații corecte.
163. În funcție de circumstanțe, purtătorul de cuvânt al instanței poate să ofere mass mediei informații suplimentare, de exemplu cu privire la incidentele care au avut loc în sala de judecată. Cu toate acestea, purtătorul de cuvânt trebuie să limiteze comunicarea la răspunsuri pur factice și să evite interpretările.
164. Judecătorii promovează deschiderea și transparența printr-un discurs clar, într-un limbaj ușor de înțeles, în sala de judecată, permițând părților, martorilor și tuturor celor prezenți să urmărească procedurile.

6.2.4. HOTĂRĂRI

165. Atunci când o hotărâre este pronunțată oral, motivarea acesteia trebuie să fie suficient de clară, precisă și concisă astfel încât nu doar părțile și avocații lor ci și publicul și mass media să poată înțelege în mod clar care a fost hotărârea și care a fost motivarea sa. Acest exercițiu nu este întotdeauna ușor, în special în proceduri complexe sau în discuții despre probleme tehnice, însă merită efortul.
166. Indiferent dacă a existat sau nu o expunere orală a motivelor, motivația scrisă trebuie să respecte aceleași cerințe de claritate, precizie și concizie. Astfel, ea trebuie elaborată într-un limbaj care este accesibil și nespecialiștilor.
167. Hotărârile judecătorești au adesea mai mulți destinatari: părțile implicate, profesioniștii precum judecători și avocați, judecători și ocazional mass media. Toți aceștia au diverse preconcepții și așteptări, și citează hotărârea din perspective diferite. Este dificil să se ia în considerare interesele tuturor, însă dacă părțile implicate înțeleg hotărârea și premisele acesteia, inclusiv formularea și conceptele acesteia, și profesioniștii le vor putea înțelege. Astfel, limbajul și prezentarea hotărârii nu trebuie să fie doar clară și factuală, ci și ușor de înțeles pentru destinatari. De asemenea, anumite țări au emis norme în acest sens.

6.2.5. DUPĂ HOTĂRÂRE

168. Practicile cu privire la publicarea hotărârii diferă de la o țară la alta și, în cadrul aceleiași țări, în funcție de nivelul de jurisdicție. Majoritatea curților supreme își publică hotărârile integral. Acesta este, de asemenea, cazul majorității curților de apel. Publicarea hotărârilor de primă instanță este mai puțin frecventă.
169. În funcție de diversele tradiții, hotărârile publicate pot fi anonimizate sau nu. Anonimizarea hotărârilor înaintea publicării necesită o anumită capacitate de lucru și resurse de personal. Cu toate acestea, anumite organisme jurisdicționale își exprimă hotărârile astfel încât acest lucru să poată fi

realizat în mod automat, cu ajutorul unor programe de computer adecvate.

170. Publicarea se poate face pe un site web specific, ca și în jurnale și rapoarte juridice.

171. Probabil ar fi adecvat ca, în măsura posibilă, hotărârile să fie publicate pe site-urile web ale instanțelor. Acest lucru ar permite avocaților, altor juriști și profesori de drept să se mențină la curent cu jurisprudența, însă va permite mass mediei să aibă acces la hotărâri astfel încât să le poată publica în măsura considerată utilă pentru public. De exemplu, toate hotărârile Curții Federale Elvețiene sunt publicate – anonimizate – pe site-ul web al curții la câteva săptămâni după pronunțare.
172. În anumite cazuri, dacă o hotărâre nu a fost pronunțată în sesiune publică, însă procedura anterioară a fost urmărită de jurnaliști, poate fi justificat ca instanța să emită imediat un comunicat de presă, care să conțină partea operativă și un sumar al preambulului.
173. Judecătorii nu trebuie să își comenteze public hotărârile după pronunțarea acestora. Motivarea prezentată în instanță sau în hotărâre trebuie să fie suficientă.
174. Cu toate acestea, se poate întâmpla ca mass media să publice informații false cu privire la o hotărâre din simplul motiv că jurnaliștii au înțeles-o greșit. În acest caz, interesul publicului și al instanței poate încuraja instanța să solicite respectivilor jurnaliști să publice o rectificare. Acest tip de abordare nu este bine privit de echipa editorială, însă se poate dovedi necesară în funcție de importanța procedurii, de impactul informațiilor false asupra publicului, de eventualele consecințe ale informațiilor false asupra imaginii instanței etc.

63. Serviciul public de urmărire penală/altă autoritate de urmărire penală

6.3.1. INTRODUCERE

175. Mass media prezintă un interes destul de mare pentru proceduri penale de mare importanță, care se poate datora specificului infracțiunii comise, precum și notorietății persoanelor implicate sau avocaților lor. Autoritățile de urmărire penală trebuie să acorde o atenție deosebită acestor aspecte și trebuie să fie pregătite să răspundă, în timpul investigației și în măsura permisă de lege, pentru a satisface așteptările mass mediei și ale publicului.
176. În țările în care urmărirea penală sunt derulate în cadrul procuraturii, procurorul este responsabil pentru informarea publicului asupra procedurilor aflate în desfășurare.
177. În situațiile în care sunt implicați judecători de instrucție, legea sau practica obișnuită pot stabili care este autoritatea desemnată să emită informații cu privire la cazurile aflate în derulare. În Franța, judecătorilor de instrucție li se recomandă să se abțină de la aceste tipuri de comunicări, care cad sub competența exclusivă a procurorilor. Această situație poate fi diferită în alte țări.
178. În anumite state, comunicările cu privire la cazurile penale cad exclusiv sau parțial în responsabilitatea poliției (Marea Britanie, Spania etc.). Declarațiile poliției nu vor fi discutate aici, deși se înțelege că aceleași principii se aplică *mutatis mutandis* pentru comunicările emise de poliție.

6.3.2. CADRUL GENERAL PENTRU COMUNICĂRILE PROCURATURII

179. Procuratura trebuie să respecte un cadru specific de comunicare. Cu alte cuvinte, comunicarea este supusă unor limite.
180. Aceste limite includ principiile de bază ale dreptului penal: independența sistemului judiciar; eficiența, secretul și imparțialitatea investigației; prezumția de nevinovăție; imparțialitatea judecătorului; drepturile

victimelor și ale rudelor lor; respectarea principiului demnității umane (nefurnizarea de detalii pentru satisfacerea unei curiozități rău-intenționate); etc.

181. CCPE a exprimat următoarea opinie privind rolul procuratorii în comunicarea cu mass media și cu publicul:
182. „Trebuie asigurat dreptul publicului de a fi informat...[11]. Cu toate acestea, modul în care această regulă este aplicată poate fi influențat și depinde de circumstanțele specifice ale speței. Acest drept poate face de asemenea, subiectul unor restricții, dacă este necesar, pentru a se asigura conformitatea cu principiile de bază” (Avizul nr. 8 al CCPE, alin. 22).
183. „Procurorii pot comunica informații către mass media în toate stadiile activității lor, cu respectarea prevederilor legale privind protecția datelor cu caracter personal, dreptul la intimitate, demnitate, prezumția de nevinovăție, regulile de etică privind relațiile cu alți participanți la proceduri, precum și prevederile legale care interzic sau limitează condițiile pentru diseminarea anumitor informații” (idem, alin. 38).
184. „În toate cazurile, trebuie respectate prevederile legale care guvernează secretele protejate de lege, inclusiv confidențialitatea investigațiilor” (idem, alin. 39).
185. „Procurorii trebuie să se asigure că informațiile comunicate mass mediei nu compromit efectuarea investigațiilor și urmării penale sau scopul investigației. Ele nu trebuie să încalce drepturile terților sau să influențeze persoanele implicate în investigație sau urmărirea penală, sau în procedurile judiciare” (idem, alin. 23).
186. „Procurorii trebuie să acorde o atenție specială dreptului la apărare, la libertatea de exprimare, la prezumția de nevinovăție și la dreptul de a fi informat” (idem, alin. 24).
187. „În comunicările lor, procurorii trebuie să se asigure că nu compromit dreptul la apărare prin diseminarea prematură a informațiilor și prin nepermiterea apărării să răspundă. Ei trebuie să se asigure, de asemenea, că nu transmit informații care nu respectă dreptul victimei de a fi informată în mod corespunzător. De asemenea, furnizarea de informații nu trebuie să încalce dreptul persoanelor la un proces echitabil” (idem, alin. 25).
188. „În comunicările lor, procurorii trebuie să asigure că siguranța persoanelor implicate, inclusiv a martorilor, victimelor, procurorilor și a magistraților care instrumentează cazurile nu este compromisă” (idem, alin. 26).
189. „Trebuie atins un echilibru, prin respectarea prezumției de nevinovăție, între interesul publicului în informații și protecția onoarei și integrității persoanelor. Procurorul, atunci când acest lucru intră în competența sa, trebuie să fie atent să nu permită ca un deținut să fie expus public și va proteja, într-o manieră adecvată, împotriva presiunii mass mediei, persoanele implicate în caz și, în particular, victimele pentru a evita riscul de hărțuire din partea mass mediei” (idem, alin. 27).
190. „În toate etapele procedurale, participanții, indiferent de rolurile lor, au dreptul la demnitate, respectarea vieții private și a vieții de familie, și a securității personale” (idem, alin. 28).

6.3.3. ÎN TIMPUL INVESTIGAȚIEI

191. Necesitățile de comunicare pot fi diferite în funcție de măsura în care investigația se referă la evenimente asupra cărora mass media și publicul sunt informate oricum cu promptitudine (infracțiuni comise în spații publice, percheziții de o amploare care necesită mobilizarea unor mijloace semnificative, arestări în domeniul public etc.), sau, din contră, dacă sunt cu privire la fapte care sunt în principiu necunoscute pentru mass media și public (cu excepția posibilității scurgerilor de informații, care nu poate fi exclusă).
192. Procuratura trebuie să decidă dacă este satisfăcută cu o comunicare reactivă (pasivă) și dorește doar să răspundă întrebărilor mass mediei sau dacă, din contră, dorește să ofere informații în mod spontan prin comunicare proactivă (activă).
193. Atunci când un eveniment este oricum cunoscut deja de către public, deseori este necesară comunicarea proactivă pentru a evita transmiterea de știri false sau atunci când trebuie să se răspundă la mai multe solicitări din partea mass mediei. Astfel, această problemă implică anticiparea, și nu corectarea, informației. Situația este diferită atunci când faptele sunt în general necunoscute publicului și mass mediei: în aceste cazuri, serviciile de procuratură trebuie să stabilească dacă se justifică comunicarea proactivă; de exemplu, acesta poate fi cazul în care există posibilitatea de scurgere de informații sau în care există interes public (de exemplu: desființarea unei rețele de trafic de droguri).
194. Indiferent de situație, comunicările autorității penale trebuie să respecte cadrul legal.
195. Principiul este acela că secretul oficial sau secretul investigației - care se aplică procurorii, asistenții lor și polițiștii - interzice divulgarea publică de informații, dacă nu sunt întrunite anumite condiții specifice.
196. Ca regulă generală, trebuie să existe un interes public specific - nu doar un simplu interes din partea publicului sau a mass mediei - care să justifice diseminarea informațiilor. Trebuie să existe un echilibru între interesul persoanelor implicate în păstrarea secretului și interesul public - și interesul publicului - în furnizarea informațiilor.
197. În principiu, interesul public este bazat pe unul sau mai multe dintre următoarele criterii:
- Asigurarea cooperării populației în soluționarea cazurilor, sau pentru căutarea suspectilor (citarea martorilor; distribuția în mass media a unei fotografii cu ascunderea feței suspectului, cu apelul de furnizare de informații, apoi distribuirea în mass media a fotografiei vizibile, și în final publicarea imaginilor pe site-ul web al poliției).
 - Avertizarea sau liniștirea publicului (de exemplu: o serie de fraude care vizează persoanele în vârstă, reținerea unui hoț în serie).
 - Corectarea sau prevenirea diseminării de informații false sau zvonuri.
 - Importanța deosebită a cazului (gravitatea infracțiunii, importanța procedurii, atenția acordată deja de către mass media etc.).
- În ceea ce privește conținutul informațiilor furnizate de autoritatea penală, se aplică următoarele criterii:
- Obiectivitatea comunicării: informațiile prezentate trebuie să se bazeze exclusiv pe elementele obiective preluate din procedură.
 - Protejarea intereselor investigației: nedivulgarea elementelor care pot compromite rezultatul investigației curente dacă sunt cunoscute de către public (de exemplu: percheziții programate, natura probelor prelevate etc.).
 - Trebuie să se răspundă, în măsura posibilă, la cele șase întrebări tradiționale ale jurnaliștilor: Cine? Când? Ce? Unde? Cum? De ce?
 - Precizia informațiilor: nu mințiți niciodată, nici măcar prin omisiune.

- Respectarea prezumției de nevinovăție: imparțialitate privind vinovăția, cu excepția cazului în care suspectul a dat deja o mărturisire credibilă (o eventuală reamintire explicită a prezumției de nevinovăție, în special atunci când aceasta este subminată de publicările deja difuzate).
- Respectarea personalității persoanelor implicate: fără detalii nerelevante cu privire la situația familială, starea fizică și fiziologică sau situația personală a persoanelor implicate.
- Identitatea și alte informații cu privire la persoanele aflate sub urmărire penală: practicile variază semnificativ în funcție de reglementările naționale și locale. Anumite autorități penale obișnuiesc să dezvăluie identitatea suspectilor, pe când altele nu divulgă nici măcar cetățenia acestora; se pot aplica condiții speciale atunci când sunt implicate personalități publice. (CCPE, în Avizul nr. 8 alin. 29, afirmă următoarele despre acest subiect: „În măsura posibilă, în timpul investigației, identitatea suspectilor nu trebuie divulgată. O atenție deosebită trebuie acordată drepturilor victimelor înainte de divulgare”).
- Proportionalitate: de exemplu, în principiu este o măsură excesivă să se publice o știre despre un proprietar de magazin local care a fost arestat pentru conducere în stare de ebrietate; această situație este cu totul alta dacă persoana arestată este un parlamentar.
- Transparență, când este posibil.
- Doar aspectele care sunt utile și justificate („nici prea mult nici prea puțin”).
- Respect pentru independența sistemului judiciar și imparțialitatea judecătorilor.

198. Autoritatea penală prezintă un grad ridicat de discreție în stabilirea momentului de furnizare a informațiilor către public și, când este cazul, a informațiilor și a naturii publicării.

199. În anumite țări apar adesea scurgeri de informații în timpul investigațiilor penale: mass media publică conținutul interogatoriilor și al rapoartelor de expertiză, ele furnizează informații privind activitățile de investigație programate, etc. Aceste scurgeri de informații pot fi cauzate de autoritatea penală implicată (procuror și asistenți), de către poliție sau de către avocații părților. Acestea pot conduce la necesitatea ca autoritatea de comunicare să adapteze comunicările la noile situații generate de aceste scurgeri de informații.

6.3.4. PROCEDURI ÎN INSTANȚĂ

200. Autoritatea de urmărire penală reprezintă parte la procedurile în instanță. Astfel, ea are în principiu același rol ca și celelalte părți din punct de vedere al informării publicului cu privire la derularea procedurilor. Cu toate acestea, în această activitate ea trebuie să procedeze cu atenție, și în orice caz trebuie să evite remarcile negative la adresa instanței judecătorești.

201. În particular, la începutul dezbaterilor, un procuror poate fi nevoit să prezinte jurnaliștilor faptele și contextul lor, anumite aspecte juridice și consecințele evenimentelor specifice care au avut loc în sala de judecată.

202. După pronunțarea hotărârii, reprezentanții părților își exprimă adesea opiniile și concluziile cu privire la hotărâre.

203. În ceea ce privește procurorul, acesta trebuie să procedeze cu atenție, însă nu trebuie să i se interzică să menționeze către mass media dacă intenționează sau nu să conteste hotărârea, și dacă dorește să introducă un eventual apel comun împreună cu o altă parte. Acesta trebuie să fie capabil, de asemenea, să răspundă întrebărilor mass mediei cu privire la eventualele consecințe ale hotărârii, în legătură cu situația specifică și în general în legătură cu agențiile de aplicare a legii.

6.4. Mass media

204. Mass media acționează adesea în termene de timp foarte scurte. Unii jurnaliști nu lucrează în mod frecvent în domeniul justiției, și mulți dintre ei nu sunt instruiți în aspectele cu privire la instanță. Astfel, se poate dovedi util să se ofere informații destinate jurnaliștilor cu privire la reglementările generale, la drepturile și obligațiile jurnaliștilor în prezentarea spețelor aflate în instanță și la așteptările instanțelor din partea mass media. Aceste informații pot fi furnizate într-o manieră ușor accesibilă (respectiv site-ul web, aplicație sau un alt mijloc digital), informații care sunt actualizate frecvent și care oferă astfel jurnaliștilor cel mai bun mediu pentru furnizarea de articole corecte și echilibrate către public.
205. În cazul unei concurențe puternice, mass media poate urmări și poate publica „exclusivități”, fără a lua în calcul interesele unei investigații; controlul asupra unei situații extraordinare (atac terorist etc.); sau protecția confidențialității persoanelor implicate.
206. În anumite țări, anumite situații au convins autoritățile politice să găsească metode de reglementare a activității mass media. De exemplu, în Franța, după atacurile din 13 noiembrie 2015, legiuitorul a mandatat *Conseil supérieur de l'audiovisuel* să adopte Codul de bună conduită, destinat să împiedice acoperirea în exces a atacurilor teroriste în mediul audio-vizual (canalele de televiziune au transmis imagini cu forțele de securitate pregătindu-se pentru un asalt asupra teroriștilor, fapt care putea oferi teroriștilor informații care ar fi putut pune în pericol ostacii). Acest cod de conduită a fost elaborat în timpul întrunirilor cu jurnaliști, experți, organizații profesionale, reprezentanții victimelor și procurorul Parisului.
207. În alte țări, se poate ridica întrebarea – deocamdată? – că auto-reglementarea jurnaliștilor în exercitarea profesiei lor este suficientă. Codurile de etică și alte reglementări ale drepturilor și atribuțiilor jurnaliștilor conțin reglementări mai mult sau mai puțin precise concepute pentru a orienta mass media în căutarea și procesarea informațiilor.

7. COMUNICARE ÎN SITUAȚII DE CRIZĂ

208. În general, situațiile de criză apar în cele mai neașteptate momente și astfel fără a oferi posibilitatea unor pregătiri.
209. Situațiile de criză includ următoarele situații, care necesită o comunicare promptă și adecvată din partea autorității judiciare:
- Evenimente majore (infrațiuni grave etc.)
 - Publicarea de informații inexacte despre cazurile aflate în derulare (în cazurile particulare în care această publicare conduce la o amenințare imediată la adresa funcționării sau reputației unei instituții judiciare, de exemplu datorită diseminării pe scară largă de informații false prin rețelele sociale)
 - Atacuri publice la adresa unei instanțe sau a unui procuror în general
 - Atacuri publice la adresa judecătorilor sau procurorilor
 - Erori dovedite sau suspectate ale autorității judiciare în instrumentarea cazurilor
- În conformitate cu situațiile specifice, **scopul comunicării în situații de criză** include următoarele:
- Informarea asupra situației curente și a acțiunilor aprobate
 - Liniștirea sau avertizarea publicului
 - Corectarea și rectificarea informațiilor inexacte
 - Restabilirea faptelor și explicarea circumstanțelor legale

- Păstrarea sau restabilirea încrederii în autoritățile judiciare sau alte instituții
- Păstrarea sau restabilirea reputației persoanelor fizice sau juridice
- Răspunsul la atacuri

210. În aceste condiții, este esențial să se asigure accesul mass mediei la informații pentru a preveni speculațiile, publicarea unor interpretări îndoielnice etc. În acest context, autoritatea judiciară trebuie să fie disponibilă. În particular, dacă entitatea respectivă nu a numit deja un purtător de cuvânt ea trebuie să aibă în vedere acest lucru, deoarece acest lucru permite canalizarea și administrarea solicitărilor din partea mass mediei. Purtătorul de cuvânt trebuie să fie disponibil pentru a oferi răspunsuri în timp real, sau cel puțin fără întârziere. Acest lucru poate necesita numirea unuia sau mai multor înlocuitori care, în caz de nevoie, pot acționa în numele purtătorului de cuvânt. De asemenea, se poate înființa o unitate pentru situații de criză, care să includă – atunci când este numit - purtătorul de cuvânt, alți membri ai autorității implicate și, când este cazul, reprezentanți ai altor entități, pentru a asigura o coordonare adecvată a comunicărilor.

211. Comunicările trebuie realizate la timp; ele trebuie să țină cont de cerințele diverselor tipuri de mass media și să asigure tratamentul just al jurnaliștilor (acces egal la sursele de informare și la informațiile transmise). Informațiile prezentate trebuie să fie corecte și suficiente.

212. Stabilirea priorității corecte a comunicărilor va permite, de asemenea, magistraților și grefierilor entității judiciare implicate - și în special a acelor care au responsabilități pentru procedura care a condus la situația de criză - pentru a putea să își continue activitatea cu calm și în condiții eficiente.

213. Atunci când în această situație sunt implicate și alte entități, coordonarea comunicării cu aceste entități are o importanță esențială (alte entități judiciare, poliție, servicii pentru situații de urgență, autorități politice și administrative, persoane fizice și organizații private implicate în mod direct și eventual avocații lor).

214. Prima prioritate pentru persoana responsabilă pentru comunicare este colectarea tuturor informațiilor relevante, luând în calcul dificultatea presupusă de proveniența din mai multe surse. Astfel, purtătorul de cuvânt trebuie să stabilească un contact direct cu proprietarii informațiilor, pentru a putea primi toate răspunsurile necesare, și pentru a obține de la aceștia toate informațiile relevante, imediat și în timp real.

215. Pașii de urmat în administrarea informațiilor sunt următorii:

- Centralizare cu responsabilul de comunicare (purtătorul de cuvânt sau o altă persoană)
- Sortare
- Centralizare
- Verificare încrucișată
- Sinteză
- Distribuirea informațiilor

216. În funcție de circumstanțe, distribuția informațiilor poate fi proactivă, de regulă, sau reactivă. Destinatarii țintă pot include mass media, însă și publicul (prin platformele de comunicare socială), alte entități ale statului și persoane și organizații implicate în mod direct (victime, rude etc.). De asemenea, se poate justifica distribuirea informațiilor în cadrul entității implicate.

217. În ceea ce privește mijloacele de comunicare, putem face referire la cele menționate mai sus, specificând că acestea pot fi necesare pentru a transmite mesaje diferite către destinatari diferiți, în funcție de „principiul

necesității de a cunoaște” și de necesitatea de protejare a anumitor informații care trebuie să rămână confidențiale.

218. Comunicarea în situații de criză implică anumite riscuri. Primul este legat de o eventuală confuzie, într-o situație de urgență, între viteza de răspuns și graba exagerată: purtătorul de cuvânt trebuie să rețină că se recomandă în permanență să se ofere informații adecvate puțin mai târziu, în loc să se ofere informații imediate și incorecte. Un alt risc poate fi reprezentat de evoluția rapidă a situației: informațiile prezentate publicului la un anumit moment pot să nu mai fie valabile. Alte probleme cu privire la calitatea materialelor disponibile atunci când acestea sunt colectate în contextul unei situații de urgență: aceste informații pot fi incomplete, incerte și chiar contradictorii. În final, trebuie să se menționeze riscul de interferență: jurnalism de investigație paralelă, diseminarea informațiilor în timp real în mass media (care poate dăuna procesului) și intervenții ale terților, în special din partea personalului din sfera politică (intervenții publice sau intervenții adresate entității judiciare implicate).
219. Atunci când o instituție judiciară constată că a comis o eroare judiciară, se poate dovedi inutilă negarea acesteia atunci când mass media ridică întrebări în acest sens către instanță. Comunicarea trebuie adaptată situației respective și trebuie să permită controlul său în cea mai mare măsură posibilă, evitând în același timp ca anumite erori să afecteze imaginea entității implicate sau a sistemului judiciar în general. Una dintre metodele care are în general rezultate bune este:
- recunoașterea erorii (explicarea, atunci când este cazul, a modului în care această eroare a putut avea loc și fără a încerca minimalizarea sa într-o manieră care nu poate fi credibilă);
 - prezentarea scuzelor sau regretelor din partea instituției;
 - afirmarea că se vor depune toate eforturile pentru a se asigura că o astfel de eroare nu va mai avea loc;
 - descrierea, atunci când este cazul, a măsurilor care au fost și / sau vor fi luate pentru a preveni reapariția unor erori similare.
220. Atunci când eroarea a aparținut unei singure persoane, probabil ar fi recomandabil ca șeful instituției (președintele instanței sau procurorul general) să vorbească public despre încrederea și susținerea acordate persoanei respective. Această intervenție este în mod evident mai puțin justificată atunci când sunt luate sancțiuni disciplinare semnificative.
221. Dacă un judecător este acuzat pe nedrept de mass media, pot fi luate măsuri specifice. CCPE a abordat cazuri cu privire la procurori (Avizul nr. 8 al CCPE, alin. 45), însă același principiu se aplică și judecătorilor: „Atunci când un procuror este implicat pe nedrept în calitate de persoană fizică în mass media, acesta are dreptul la corectarea informațiilor contestate sau la utilizarea altor căi de atac legale, în conformitate cu legislația națională. Cu toate acestea, în astfel de cazuri sau atunci când au fost publicate informații false cu privire la evenimentele sau persoanele implicate în cazurile instrumentate de el, toate reacțiile, dacă este posibil, trebuie să vină din partea șefului de departament sau a purtătorului de cuvânt în al procuraturii, iar în cazurile grave din partea procurorului sau a celei mai înalte autorități din partea procuraturii competente a procuraturii sau a statului. Această intervenție oficială va limita necesitatea ca procurorul implicat să îi exercite dreptul la replică, care este garantat tuturor persoanelor, precum și riscul de personalizare excesivă a conflictului”.
222. În general cunoașterea riscurilor și implementarea proceselor bine definite asigură o comunicare adecvată în situații de criză.

8. ȘI APOI?

223. Autoritățile judiciare trebuie să cunoască foarte bine imaginea pe care o prezintă mass media și modul în care comunicările lor sunt percepute și tratate de mass media și, în cazul platformelor de comunicare socială, modul în care acestea sunt percepute de public.
224. Din acest motiv, acestea pot, în limita impusă de resursele disponibile, să elaboreze așa-numite analize de presă, respectiv căutarea și colectarea publicațiilor din presă cu privire la ele și, în mod ideal, extragerea informațiilor și distribuirea lor internă la intervale regulate.
225. Analizele de presă permit autorităților judiciare să determine dacă mesajele lor au fost înțelese, reproduse și diseminate în mod corespunzător și, de asemenea, aspectele de interes pentru mass media și eventuala nevoie pentru informații suplimentare. De asemenea, ele reflectă imaginea instituției în mass media.
226. Ele pot încuraja instanța / serviciile de procuratură să ia măsuri specifice pentru corectarea informațiilor eronate sau pentru completarea informațiilor furnizate anterior.
227. O evaluare periodică a situației, pe baza analizelor de presă, poate demonstra necesitatea ca autoritatea judiciară să ia măsuri pentru îmbunătățirea comunicărilor, pentru repararea imaginii sale publice și, unde este cazul, pentru îmbunătățirea funcționării sale, pe baza considerațiilor justificate că această funcție a fost solicitată.
228. Dacă entitatea judiciară deține un purtător de cuvânt, acesta trebuie să fie responsabil pentru elaborarea și diseminarea la nivel intern a analizelor de presă, în afara cazului în care bugetul disponibil permite delegarea acestei atribuții unei agenții de comunicare.
229. Pentru a evalua imaginea instituțiilor judiciare și impactul lor asupra comunicării, pot fi utilizate sondaje de opinie. Anumite instanțe judecătorești oferă utilizatorilor lor - părți, avocați, public în timpul audierilor - ocazia de a completa formulare prin răspunsuri la întrebări cu privire la părerea despre procedurile din instanță. În plus, mass media poate lua inițiativa de a realiza studii de satisfacție în rândul utilizatorilor. În principiu, această analiză poate oferi o evaluare destul de exactă asupra instituțiilor implicate, care le poate impulsiona să își îmbunătățească imaginea și modul de funcționare.

9. SUMAR, CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Vizibilitate, transparență și strategie

230. Dintre cele trei puteri - executivă, legislativă și judiciară – puterea judiciară este cea mai puțin vizibilă pentru cetățeni, în special deoarece aceasta intervine cel mai puțin în dezbaterile publice. În consecință, deseori justiția este cunoscută și înțeleasă într-o foarte mică măsură, în timp ce încrederea publicului în justiție depinde de înțelegerea de către public a activității judiciare.
231. Justiția nu poate evita acoperirea de către mass media a unei părți tot mai semnificative din activitatea sa, iar instituțiile judiciare, *nolens volens*, trebuie să se confrunte cu dificultățile implicate de comunicare, luând în calcul cerințele tot mai mari cu privire la transparența activităților autorităților statului.
232. Jurnaliștii trebuie priviți ca parteneri, și nu ca adversari ai instituțiilor judiciare. Aceștia pot implementa un cadru și pot stabili condiții pentru interacțiunile cu mass media.

233. Comunicarea sistemului judiciar trebuie să fie inclusă într-o strategie care să definească mesajele pe care sistemului judiciar dorește să le transmită publicului, să facă referire la activitatea judiciară în ansamblul său, să ia în considerare utilizarea tuturor mijloacelor de comunicare disponibile și să definească publicul țintă pentru fiecare tip de comunicare.

Scopul comunicării judiciare

234. Scopul comunicării sistemului judiciar include:

- informarea cu privire la activitățile efective ale sistemului de justiție, în cazuri particulare (proceduri);
- definirea rolului justiției în societate;
- afirmarea independenței instituțiilor judiciare, în special atunci când aceasta este pusă sub semnul întrebării;
- promovarea respectului pentru instituțiile judiciare și reprezentanții lor;
- consolidarea sau restaurarea încrederii cetățenilor în instituțiile judiciare;
- asumarea unor poziții publice asupra aspectelor de interes pentru justiție și societate, dacă circumstanțele justifică acest lucru;
- îmbunătățirea înțelegerii legilor de către public;
- într-un context mai general, consolidarea imaginii justiției.

Cine emite comunicările?

235. Stabilirea persoanelor care sunt capabile și care trebuie să fie responsabile, în cadrul instituțiilor judiciare, pentru comunicarea cu mass media și cu publicul depinde nu doar de scopul comunicării, ci și de circumstanțele specifice.

236. În particular, asociațiile profesionale ale judecătorilor și / sau ale procurorilor pot emite comunicări cu privire la subiecte generale privind justiția, principiile fundamentale (independența justiției, prezumția de nevinovăție etc.) și probleme legislative și sociale. Ele pot juca, de asemenea, un rol important în apărarea instanțelor, a procurorilor și / sau a magistraților care au avut o implicare vizibilă. Același lucru este valabil pentru organismele responsabile pentru administrarea sistemului de justiție, atunci când aceste organisme există.

237. Instanțele pot emite comunicări legate în special de organizarea, funcționarea și activitatea lor. De asemenea, ele pot lua cuvântul cu privire la situațiile de interes specific pentru entitatea lor. În ceea ce privește procedurile aflate în derulare, posibilitatea de diseminare a informațiilor este limitată. Aceleași principii se aplică *mutatis mutandis* procurorilor generali care beneficiază însă de o mai mare libertate de comunicare cu privire la procedurile aflate pe rol.

238. Judecătorii trebuie să evite emiterea de comentarii deschise cu privire la procedurile aflate în responsabilitatea lor. Cu toate acestea, atunci când acest lucru este justificat, procurorii pot să informeze publicul în timpul procedurilor. Judecătorii și procurorii pot fi implicați în dezbateri publice asupra altor aspecte.

239. Pentru a asigura o comunicare consecventă și accesibilitatea la informații pentru mass media, instituțiile judiciare pot să desemneze un purtător de cuvânt care:

- să preia responsabilitatea comunicării de la magistrați;

- pot avea experiență jurnalistică sau pot fi judecători sau procurori, care au fost eliberați de alte sarcini;
- își asumă, în principiu, responsabilitatea pentru întreaga activitate de comunicare a entității sale judiciare;
- asigură un proces de comunicare proactiv, reactiv, periodic, precis, suficient, consecvent și adecvat;
- identifică necesitățile specifice de comunicare, pe care se străduiește să le îndeplinească în termenii impuse de lege și de caracterul urgent al procedurilor;
- asigură tratamentul echitabil al jurnaliștilor (principiul egalității în rândul mass media);
- asigură, atunci când este cazul, coordonarea informațiilor cu alte servicii, entități și persoane implicate;
- menține un contact periodic cu jurnaliștii care în general urmăresc activitatea judiciară, precum și cu judecătorii și procurorii din cadrul entității sale;
- trebuie să fie subordonat direct judecătorului responsabil pentru entitatea judiciară relevantă (președintele instanței, procurorul șef).

240. Instituțiile judiciare trebuie să identifice și să asigure o instruire adecvată în domeniul comunicării pentru judecători și procurori – atât instruire inițială cât și instruire la locul de muncă.

241. În general, judecătorii și procurorii beneficiază de libertatea de exprimare. Cu toate acestea, atunci când judecătorii și procurorii își ocupă funcția sau sunt prezentați ca atare, libertatea lor de exprimare este limitată ca o consecință a statutului lor specific (confidențialitatea funcției, obligațiile generale de demnitate și atitudine rezervată).

Mijloace de comunicare

242. Mijloacele de comunicare disponibile autorităților judiciare:

- comunicatul de presă: permite furnizarea de informații pe care instanțele doresc să le comunice mai multor persoane, în principiu în același timp;
- conferința de presă: în plus, permite interacțiunea imediată cu reprezentanții mass media;
- interviu acordat unui jurnalist de către un judecător, procuror sau purtător de cuvânt: ca o condiție prealabilă pentru interviu, judecătorul, procurorul sau purtătorul de cuvânt poate verifica referințele înainte de publicare; fiecare entitate judiciară trebuie să definească persoanele care au dreptul să accepte interviuri;
- răspunsuri în scris la întrebări adresate în scris: reglementările interne trebuie să definească competențele și procesele pentru aceste răspunsuri; comunicările trebuie adaptate în funcție de tipul respectiv de mass media;
- site web (și/sau aplicație): organizarea și activitatea entității; audieri și evenimente viitoare; alte știri din partea entității;
- platformele de comunicare socială: disponibile în mod direct unui public foarte larg și care sunt adresate unor segmente și grupuri particulare de public;
- conferințe și dezbateri publice pe subiecte cu privire la justiție;
- mesaje filmate: informarea publicului cu privire la activitatea judiciară generală și la aspectele sale particulare; transmise prin televiziune sau prin Internet (YouTube);
- pentru informații generale cu privire la activitatea judiciară: documentații disponibile publicului, solicitări de informații, evenimente de tip „ziua porților deschise”;

- difuzarea audierilor și a pronunțării hotărârilor.

Indiferent de mijloacele utilizate, comunicarea autoritățile judiciare trebuie:

- să satisfacă cerințele acestor autorități și așteptările percepute și preconizate ale mass mediei și ale publicului;
- să intervină la momentul potrivit;
- să fie adaptată publicului țintă;
- să fie bazate pe calitate (adevăruri factuale, obiectivitate, claritate, absența speculațiilor)

243. Poate fi înființat un sistem de acreditare a jurnaliștilor în cadrul autorităților judiciare. Avantajul este acela că jurnaliștii acreditați pot emite informații cu privire la activitatea judiciară, iar dezavantajul este că jurnaliștii sunt tratați diferit.

Comunicări cu privire la procedurile în curs

În general

244. Justiția nu poate ignora necesitatea de informare a publicului, și are interesul ca mass media să prezinte procedurile în mod corect.
245. Datorită rolurilor lor procesuale fundamentale diferite, instanțe judecătorești și serviciile de procuratură (sau alte autorități de urmărire penală) nu își asumă aceleași responsabilități și nu prezintă aceeași flexibilitate în ceea ce privește informarea publicului.

Instanțe

246. Ca regulă generală, instanțele judecătorești și judecătorii trebuie să emită comentarii publice privind procedurile aflate pe rol.
247. Programul audierilor trebuie pus la dispoziția mass mediei și a publicului. Dacă este necesar, jurnaliștii pot fi informați prin comunicate de presă și site-urile web ale instanțelor judecătorești cu privire la programul ulterior al procedurilor.
248. Înaintea audierii, judecătorii implicați nu trebuie să emită comentarii publice cu privire la cazuri. Cu toate acestea, în anumite situații, se poate dovedi util ca un purtător de cuvânt să ofere informații cu un caracter pur factual (durata preconizată a audierii, numărul de martori).
249. Cu toate acestea, în anumite situații, se poate dovedi util ca un purtător de cuvânt să ofere doar informații cu un caracter factual (durata preconizată a audierii, numărul de martori).
250. În funcție de circumstanțe, purtătorul de cuvânt al instanței poate să ofere mass mediei informații suplimentare, de exemplu cu privire la incidentele care au avut loc în sala de judecată.

251. Atunci când o hotărâre este pronunțată verbal, motivarea sa trebuie să fie clară, precisă, concisă și ușor de înțeles pentru jurnaliști și publicul larg. Motivarea scrisă a hotărârii trebuie să întrunească aceleași cerințe; pot fi date instrucțiuni judecătorilor în acest sens.
252. Hotărârile trebuie publicate – cel mai adesea în format anonim – pe site-urile web ale instanțelor, cel puțin pentru curțile superioare.
253. Judecătorii nu trebuie să își comenteze public hotărârile după pronunțarea acestora. În cazul unei redări incorecte de către mass media, instanța poate solicita o rectificare.

Serviciile de procuratură

254. Serviciile de procuratură pot oferi comunicate cu privire la procedurile aflate pe rol, în limitele de timp prevăzute de principiile dreptului penal.
255. Atunci când un eveniment este deja cunoscut publicului, cel mai adesea este necesară o comunicare proactivă, în scopul anticipării mai degrabă decât al rectificării.
256. Trebuie să existe un interes public în diseminarea informațiilor pentru a justifica o comunicare (colaborarea publicului în soluționarea cazurilor sau în căutarea suspectilor; avertizarea sau liniștirea publicului; rectificarea sau prevenirea diseminării de informații inexacte sau zvonuri; scopul particular al cazului).
257. Conținutul informațiilor comunicate:
- obiectivitate și precizie;
 - protejarea intereselor investigației;
 - Dacă este posibil, răspundeți la următoarele întrebări: Cine? Când? Ce? Unde? Cum? De ce?
 - respectarea prezumției de nevinovăție;
 - respectarea personalității persoanelor implicate;
 - respectarea independenței sistemului judiciar și a imparțialității judecătorilor.
258. În timpul procedurilor în instanță, procurorul trebuie să păstreze o oarecare discreție. Cu toate acestea, în afara dezbaterilor, el poate fi obligat să explice jurnaliștilor faptele și contextul acestora, precum și să răspundă la întrebările legale specifice.
259. După pronunțarea hotărârii, procurorul trebuie să păstreze, de asemenea, o oarecare discreție, însă acesta poate să menționeze dacă dorește sau nu să recurgă la apel împotriva hotărârii.

Mass media

260. Auto-reglementarea jurnaliștilor în exercitarea profesiei lor pe baza codului de etică reprezintă o regulă, însă autoritățile mass media pot impune, de asemenea, un cod de conduită.

Comunicare în situații de criză

261. În funcție de caz, scopul comunicării în situații de criză este furnizarea de informații asupra situației și măsurii adoptate; liniștirea sau avertizarea populației; rectificarea informațiilor inexacte; păstrarea sau

restabilirea încrederii în instituțiile judiciare; păstrarea sau restabilirea reputației persoanelor fizice sau juridice; și reacția la atacuri.

262. Mass media trebuie să aibă acces la informații corecte și verificate.
263. Dacă entitatea implicată nu are încă un purtător de cuvânt, ea trebuie să aibă în vedere numirea unuia. De asemenea, poate fi înființată o unitate pentru situații de criză. Trebuie asigurată coordonarea comunicării cu alte entități implicate.
264. Comunicarea trebuie să se desfășoare la timp, luând în considerare diversele cerințe pentru diversele tipuri de mass media.
265. Purtătorul de cuvânt colectează informații relevante din diverse surse, care trebuie să înainteze imediat informațiile către acesta. Pașii de urmat în administrarea informațiilor sunt următorii: sortare, centralizare, verificare încrucișată, sintetizare și difuzare.
266. Comunicarea în situații de criză implică în mod inevitabil anumite riscuri: în cazuri urgente, confuzia între viteza de răspuns și graba exagerată; interferență prin investigații și publicații jurnalistice; intervenții din partea terților, inclusiv personalul politic.

Și apoi?

267. Autoritățile judiciare trebuie să poată obține o părere de ansamblu asupra imaginii lor în mass media și asupra modului în care comunicările lor sunt percepute și tratate de mass media și, în cazul platformelor de comunicare socială, a modului în care acestea sunt percepute de public.
268. În acest scop și în limitele resurselor lor, ei pot organiza analize de presă și pot derula sondaje de opinie.